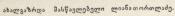

CZNZJ

№ 3 83680 1970

ფოტო თ არჩვაძისა

D

654 3 3 B 3 358M3B38CM85

ჰროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

Nº 3 (400) a 3 6 0 0 1970 V.

0269966

CORAGE TURAGE TU

16. VI. 1919 წ. ყოველგვარ რიგს გარეშე. სამარა და ადგილსამყოფელის მიხედვით სამხრეთის ქგუფი[!] შტაბი.

სამხრეთის ჯგუფის სარდალს ფ**რუნზე-მიხაილოვს.** რევოლუციური სამხედრო საბჭოს წევრს **ელიავას.**

გთხოვთ გადასცეთ ურალსკელ ამხანაგებს ჩემი მხურვალე სალამი ალყაშემორტყმული ურალსკის ორმოცდაათი დღის თავდაცვის გმირებისადმი, სთხოვოთ სულით არ დაეცნენ, გაძლონ კიდეგ რამდენიმე კვირა. ურალსკის დაცვის გმირული საქმე წარმატებით დაგვირგვინდება:

თავდაცვის საბჭოს თავმჯდომარე ლენინი.

აღმოსავლეთის ფრონტის ქარების სამხრეთის ქგუფის შტაბში ვ. ი. ლენინის დებეშა მიღებულ იქნა 1910 წლის 17 ივნისს, დილით.

ხის დებეთ აიიღებულ იქთა 1919 წლია 11 ავსისა, დადაია. სწორედ ასეთ დებეშას ელოდნენ აქ. 8. ვ. ფრუნზე, ვ. ვ. კუიბიშევი, შ. ზ. ელიათა.

....ამ ამბამდე ზუსტად ორი თვით ადრე, 1919 წლის 17 აპრილს, თეთრმა კაზაკებმა გარბი ძალებით მოულოდნელად შეუტიეს ლბიშჩენსკს, გააფორებული ბარძოლების შემდეგ ლბიშჩენსკის დამცველმა 28-ე მსროლელი დავიზიის ორმა პოლემა, რომელთა შემადგენლობაში იბრძოდა ქალაქის მთელი ბარტიული და საბჭოთა აქტივი, დიდი ზარალით დაიხია უკან. წარმოიქმნა საფრობც, რომ თეთრებს შეიძლებოდა ზემთველოთ დივიზიის სხვა ნაწლებისათვისაც. დავიზია ვიწრო ზოლად იყო გატიმული მდინარე უბალს გაყოლებით თვით ურალსკამდე, სადაც განლაგებული იყო მისი შტაბი და რეზერვი.

96 აპრილს კაზაცებზა გადაჭრეს სარაგოცის რკინიგზა, 6 მაისს კი ზუტორ სიზოლევის რაიონში — გზატკეცილი ურალსკ-ნ-უზულუკი, ურალსქ-მ ალაქაში მოქკა ორი თაის ხუთასზე მეტი საბჭოთა მებაროლი, აგარემოცელთა პირვე- ლი მისწრალება ის იყო, — იგონებდა იმ დღეებს ვ. ვ. კეთბიშვი, — რომ გატიცებით თეთრკაზაკთა ბანდების მებდრო რკალი. მაგის მაებდობ ბანდების მებდრი რკალი. მაგის მაებდობის გამატრებებისთვის აუცილებელი იყო ურალსკის შენარჩუნება რეგოლუციის ტელში, გარნიზონს რაციოთი ებრძანა ალკაშემორტემულ ქალაქში დარჩენა". დაიწყო მოშგანცველი ბარძოლების, მტის აურაკებლი იერიშების ადა და

მის შემოტევების მოგერიების დღეები.

26 მაისს, მას შემდეგ, რაც უკუგდებულ იქნა თეთრკაზაკთა მორიგი შტურმი, 22-ე დივიზიის კომისარმა ი. ი. ანდრეევმა შე-4 არმიის შეაბში გაგზავნა რადოფრამა: "საცწობული დაგგემმარეთ. ვაზენები და კუმპარები ძალიან ცოტა გვაქვს. საჩქაროდ გვაცნობეთ, სად იმყოფებიან ურალსკისკენ მომავალი ნაწილები, ოებოაციის პიაზლიებითი გეგმა და საერთო შეტევის დღე, რათა შევძლოთ ჩვენი მოქმედების შეთანმება".

"სამწუნაროდ, — სწერდა იმ დღეებში ლენინს მიხეილ ვასილის ძე ფრუნზე, — აქამდე იმ უბანზე ჩემს გამკარგულებაში იყო მხოლოდ სუსტი, სრულიაც მოუშადებელი და მპირად ცუდად შეიარაღებული ნაწილები. ყველაფერი გაგზავნილი იყო სამარაზე კოლჩაკის შემოტევის დღეებში მის წინააღმლიპა".

საბჭოთა ქარების მდგომარეობა ურალსქში კი სულ უფრო კრიტიკული ხდებოდა.

"კვირა კვირას მისდევს, მძიმე, მტანჩველი ალკა გრძელდება, — წერდა იმ დღეებში ვ. ვ. კუიბიშევი, — უუმბარებსა და ტკვიებზე უფრო საშინელია უკ- გე დაწყებული შიშშილი და გაგბიტება. არ არის საზინი, თეთრეული, ბევრს შიშველ ტანზე საზამთრო ქურქები აცვია. არ არის ხორცი, თევზი, გათავდა თამბაქი, შაქარი, ჩაი. რაც დრო გადის, მტერი მით უფრო გამშაგებით გვიტევს, გვიზდება ბბძოლაში ჩაბმა და კუმბარებისა და ვაზნების უკანასკნელი ნარჩე-ნების ბარჩვა. დაბმარება კი არ არის და არ არის"…

S. S. C.

a. ghy 5%g.

შ. ელიავა.

ურალსკის ფრონტზე შექმნილი მდგომარეობის გამოსწორება შეეძლო 25-ე დივოზიას, რომელსაც სათავეში ვ. ი. ჩაბავვი ედგა, მარტო მისი სახელიც კი თავზარს სცემდა მტერს. ამ დივიზიის აქეთ გადმოყვანის საკითხი გადაწყვეტილი იყო, მგარამ მას კერ სხვა ამოცანებს უსაბავდნენ.

26-ე დივიზიის პოლკებს, რომლებიც ურალისკენ უკუქცეულ კოლჩაკელებს მისდევდნენ, ურალსკის ფრონტზე მოხვედრა მხოლოდ ივნისის ბოლოს შეეძ-

ქარების სამხრეთის ქგუფის რევოლუციურმა სამხედრო საბჭომ გადაწყვიტა კიდევ ეროსელ მოწოდებით მიემართა ურალსქში მებრძოლ მეომრებისა და ერთაურებისათვის, ეთხოვა მათივის გაებლოთ კიდევ (ეოტ ბანს — მანი დი-ვიზიის მოსვლამდე. მაგრამ სად უნდა მოძებნო ის სიტუვები, რომლებიც ახალ ძალას გაუღვიძებდა გაწვალებულ და იმცდაკარგულ აღამიანებს? და მაშიტვილიციური სამხედრო საბჭოს წევირებშა — მ. ვ. ფრუნზემ, ვ. ვ. კეთბი-შევმა და შ. ზ. ელიავამ — პარტიული მუშაობისა და რევილუციური ბრძოლის უდიდები გამოცდილების მქონე აღამიანებშა, გადაწუვიტის დახმარები-სათვის ლენინისთვის მიემართათ. მათ რევოლუციის ლენინებობი სკოლი გაია-რეს და ამიტომ კარგად იცოდნენ ბელადის სიტკვის ძალა.

15 ივნისს ქარების სამხრეთი ქგუფის სამხედრო რევოლუციურმა საბჭომ თავდაცვის საბჭოს თავმქდომარეს ვ. ი. ლენინს ასეთი დეპეშა გაუგზავნა:

"უკვე 60 დღეა, რაც ურალსკი უძლებს ალჟას. აუცილებელია გავუძლოთ კიდეე სულ ცოტა ორი კვირა, გარნაზონის სიმამაცე კი თანდათან კლებულობს. გამაზაწმუჩნობლად მიგვაჩნია პირავად იქვენს მიერ მასაახლმებულ დებეშის გამოგზავნა. დებეშა შეიძლება გამოიგზავნოს სამბრეთის ქვეუცის შტაბში, რომელიც ვაღვაცემა რაღიოთი. სამბრეთის ქვეუცის სარღალი — ფრუნზე. რევოლეციური სამბეგრო საბჭოს წევრი — ელიავა". ...აი რატომ ელოდებოდნენ ასე მოუთშენლად სამხრეთის ქგუფის შტაბში დებეშას ქრემლიდან. და როცა იგი მოვიდა, უველაფერი ილონეს იმისათვის, რომ მისი შინაარბი ცნობილი გამხდარიყო ურალსებს ფრონტის ოვითეული მებრძოლისა და მეთაურისათვის. სამხედრო ტელეგრაფისტები ვულშოდგინედ გადასცემდნენ ლენინის მხურვალი მისალმებას ურალსცელებისადში, გზას იკელევდნენ რა კავშირგაბმულობის გადატვართულ სამებზე შიფრით "უფეთვა გარი რიგის გარეშე". საბიტოვის საშტაბო რადისტები ქიუტად ეძებდნენ ურალსეის რადიოსადგურის სუსტ სიგნალებს, რათა გადაეცათ ალუაშემორტვმული ქალაქის გმირებისათვის ბელადის თხოვნა — "გაეძლოთ კიდევ ცოგა ბანი".

"ცნობა ლენინის დეპეშის თაობაზე ელვის სისწრაფით გავრცელდა მთელს სანგრებში, — იგონებდა 26-ე ავიარაზმის კომისარი ვ. მ. პორაი,—და მებრძოლებს შორის გააღვიძა უდიდები რწმენა იმისა, რომ გარნიზონი ნამდვილად იქნება დასსნილი. ამ დეპეშამ აამალლა უველა მეომრის საბრძოლო განწყობილება".

ბალხმა ვლადიმერ ილიას ძეს მიაწერა ის სიტუვებიც, რომლებიც ხულ არ იუო დებეშაში, მაგრამ რომლებიც ალუაშემორტუმულთა საბრძოლო დევიზად იქცა:

"მტკიცედ იდექით, ურალხკელებო, თქვენ შემოგყურებთ მთელი რევოლუციური რუსეთი".

ქალაქის თეატიის "ილუზიონის" შენობაში გაიმართა მიტინგი. ი. ი. ანდრეეგს, რომელმაც ქარებისადში ლენინის მიმართვის ტექსტი წაიკითბა, აღარ უშვებდნენ ტიბუნიდან. ყველას უნდოდა კიდევ და კიდევ მოესმინა ბელადის სიტყვები.

ვ. ი. ლენინისადმი გაგზავნილ იქნა საპასუბო დებეშა: "გაჩნიზონის სახელით, — ნათქვამი იყო დებეშაში, — მაღლობას გიცმადებთ უბალის გელებში მიკარგული, პატრაა, მაგრამ პროლეტარული რევოლუციის ეროგული ქალაების და მისი დამცველი წთიელი არმიის ნაწილებისადმი უურაგდებისა და ზრუნეისათვის. ვბედავთ დაგარწმუნოთ თქვენ, ძვირფასო ამხანაგო, რომ ურალსკის დამცველი გარები გარემოცვას დამთავიტებაზდე დარჩებიან ისეთივე მბკიდენი და მედგარნი, როგორიც აქამდე იყვნენ და არად ჩააგდებენ ჩა უოველგარ გაჭირვებასა და სიძნელეს, გაუძლებენ ამ ალყას, და თუ მიუჩნააღმდევე მთელი თავისი ძალებით თავს დაატუდება ურალსკს, მაშინ ურალსკის წითელი გარნარონი შეძლებს აჩვენოს მიელ კონტარივაოლუციას, როგორ შეუძლიათ დაბოცონ, თუ ეს საჭირო იქნება, პროლეტარიატის შებრძოლნი თავიანთი დიალი საქმისათვის. 28-ე დივიზიის უფროსი, სამხედრო კომისარი".

20 ივნისისათვის ურალსკის ფრონტზე შედარებით სიწყნარე ჩამოდგა, თეთრკაზაკებმა ურალსკიდან გადაისროლეს თავიანთი ქარების ნაწილი და, თავი მოფყარეს რა ცხენოსანთა დიდ ძალებს, თავდაცვითი პოზიციებიდან განდევნეს საბჭოთა ქარების დერკულის ქგუფი. მალე გარღვევამ საშიში ბასიათი მიილი. 80 ივნისს თეთრკაზაკებმა საშარის მიმართულებით დაიკავეს ნიკოლაევსკი და ბოლშაია გლუშიცა.

ნიკოლაევნყის ალებამ დიდი გამოცოცხლება გამოიწვია მტრის ბანაქში, ამასთან საგრძნობლად შეაშფოთა ურალსეის გაჩნიზონის შტაბი. გერ კიდევ 24 ივნისს მიდებულ იქნა ფრუნზეს დაშიფრული რადიოგრამა, რომელშიც ნათქვამი იყო, რომ "არა უგვიანეს 25 ივნისისა დაიწყება საერთო შეტ0ევა". და აი, შეტეგის მაგივრად — ცნობა ნიკოლაევსკის დაცემის შესახება.

მაგრამ თეთრკაზაკების წარმატება არც თუ ისე მნიშვნელოვანი იყო. წითელი გარების დერკულის გგუფმა უკან დახევისას შეინარჩუნა თავისი ბრძოლისუნარიანობა და გამაგრდა ტავოლჟანკის რაიონში.

"განწყობილება რევოლუციურია, — ნათქვაში იყო ქგუფის პოლიტმობსენებაში, — ნაწილების უკან დაბევის დროს 10 და 20 ივნისს მოწინააღმდეგის გარბ ძალებთან ბიძოლაში წითელარშიელები იჩენდნენ დიდ სიმაშაცესა და თაგგანწიბუს, მარიებით გამოჰქონდათ რა ბრძოლიდან ქვემებები".

დერეულის ქგუფის გმირულმა თავდაცვითმა ბჩძოლამ საშუალება მისცა ფირეულის ქგუფის გმირულმა თავდაცვითმა ბჩძოლამ საშუალება მისცა

28 ივნისს ფრუნზეს პირადი მონაწილეობით სამბრეთის ქგუფის შტაბმა მოამზადა ურალსები ოპერაციის ჩიტარების გეგმა. თეთრეაზაცებისათვის მთავარი დარტუმა უნდა მიეყენებინა განსაკუთრებულ ქგუფს ჩაპაცვის მციაურობით. თავის მბრიც ემზადებოდმენ კაზაცებიც.

დნობამ ურალსკის შტურმისათვის თეთრკაზაკების მზადების ზესახებ აიძულა ჩასევი გადაესინგა ოსერაციის ჩატარების ვადები. "ჩენდაში დაქვემდებარებული ქგუფის პოლკები... — აღნიშნავდა იგი თავის 7 ივლისის ბრძანებაში, — აჩქარდანენ შეებრულებინათ იგი ვადაზე მთელი დღე-ღამთი აღრე. ეს იმის საწინდარია, რომ ურალსკი განთავისუფლებული იქნება 18 ივლისზე ადრე — იმ ვალაზე ადრე, რომელიც დააწესა ქარების სამხრეთის ქტუფმა ქაზაკთა ბანდები, რომლებმაც დატოვებ პუგაჩოვა და მთელბ ფრონტზე უკდქცეულნი არიან ჩვენი სახელოვანი ბრიგადების მიერ, (დღლობენ ჩელმერობედ შეუტიონ ურალსკს. ვიჩქაროთ ამ ბანდების განადგურებისათვის, სერაფად გაგა წოთო წინ! არა უგვიანეს 12 ივლისისა მოგბნათ ბორკილები გარემოცულ ურალსკს".

დილით, 11 ივლისს თეთრკაზაკების ზურგში ურალსკის ჩრდილო-აღმოსაგლეთით გააფორებული სროლა ატადა. ურალსკელებშა დატუცნ მოეგანში სიშაგრეები და წინ გიემურნენ. მოწინააღმდეგე აღარ ჩანდა. რამდენიმე საათის შემდეგ ურალსკი ჩაპაეგელებს ხვლებულა.

იმავე დღეს მ. ვ. ფრუზუმ მოკლე დებეშა გაუგზავნა ვ. ი. ლენინს: "დღეს. 12 საათზე ურალსკს ალყა მოებსნა. ჩვენი ნაწილები ქალაქში შევიდნენ", შ. ზ. ელიავამ კი აღმოსავლეთის ფრონტის შტაბს მოახსენა: "გაცნობებთ სა-სიამოვნო ამბაგს. ჩაბაევი და ფრუზზე დღეს უკვე ურალსკში ართან. ისინი იქ შევიდნენ ავტომობილით, აშგვარად ურალსკის ალყა ლიკვიდირებულია. დღეს ჩვენ ამის თაობაზე დებეშა გავუგზავნთ ილიჩს".

საქალაქო მიტინგზე 194-ე პოლკის მეთაურმა ფ. ი. კონკინმა თავისა თანამებრძოლების სახელით თითქონდა წეაქამა ურალსკის 72-ლიანი დაცვის წედეგები: "მეთაურები, კომისრები, პოლიტმუშაკები და მებრძოლები, ერთ მჭიდრო ოქაბად გაერთიანებულნი, მტკიცედ ახრულებდნენ ილიჩის მითითებებს, მამაცურად იდგნენ თავიანთ პოსტებზე, მათ ბრწყინვალედ გაუძლეს გარემოცვაბს".

თავდაცვის საბჭოს 1919 წლის 28 ივლისის დადგენილებით, რომელსაც ბელს აწერდა ვ. ი. ლენინი, მე-4 არმიის მთელ პირად შემადგენლობას გამოეცხად განსაკუთრებული მადლობა.

J. 355000

CPU9WPW COCF

ᲓᲐ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲐᲓ ᲛᲔ ᲚᲔᲜᲘᲜᲘ ᲓᲐᲕᲘᲜᲐᲮᲔ...

თებერვლის დღე საქართველოს ოქტომბერი, რომ გათენდა ს შლიდა სხივთა ბაირალებს; ქანლიანი ზეცა გახდა ოქროსფერი და პირველად მე ლენინი დავინახე...

მისი სახე

მიძოლოდა მზიურ ალმებს,
მისი სული —

გარისკიეთა სუნთქვას ახლდა;
ხალხთან ერთად

მეც მის მოსვლას მივესალმე;
გავიზარე.

რაც ოცნებას სურდა — ახდა...

მზე ათბობდა მზობელ თბილისს ცხოველმყოფელს, წითელ ფერებს დაეჩრდილათ სხვა ფერები; სულ სხვაგვარი დღე სწვეოდა ქალაქ-სოფლებს, თეთრ მთებიდან

ეშვებოდნენ ლანქერები.

ღამის მწუხრი შავ ნაპრალში მიმალული კანკალებდა, შიშისაგან დაზაფრული; ალალ გულებს დაეუფლა სიყვარულით საქართველოს სხივნათელი გაზაფხული!..

UNCENEUS CA UNCENCES CA

6363676 60766799

ახლა ჩვენ, მანამდე ბრმა "ტელედონელები" მივბვდით. თუ როგორ სააშკარაიზე გამოთევანა "ოთხი აბრილის დიემ" თავრიდის სასახლოს "მარებენა ფრთა". თუ ის თებერკლიდან შევარდნის თუ მერცხლის ფრთად მიგაგანდგ, აპრილიდან, ლენინის თუზისების შემდეგ, ყორის ეადურად მოგვეჩვენა. ამას მრავალი მიზეზი ჰქონდა და მათ შორის ერთი უმთავრესთავანი ის თყო, რომ ეს "მარცხენა ფრთა" ომზე ხელის ადებას არ პარიტდა.

დაუვიწყარი დღეები, როცა შესაძლებლობა მქონ და ახლოს შენახა ლენინი, გაგრძელდა 8 აპრილიდან 15 ივნისამდე. შუა ივნისიდან კი მთელი ჩვენი "ქვემო სართული" ქიხაიშისაკენ დაიძრა. მე და მიხეილს აგვისტომდე ჟელეზნოვოდსკში მოგვიხდა დარჩენა და ჩვენიანებს მერე შევუერთდით. გადაწყვეტილი გვქონდა, რომ ორთვენახევრის შემman babyagem genob wabayyababagab andhaghawში უნდა დავბრუნებულიყავით, მაგრამ სულ მალე ყველა რკინიგზა (ტა მრავალი დაწესებულება) გაიფიცა, ყველაფერი აირ-დაირია და მე, სწავლის დასაწყისისთვის კი არა, ოქტომბერშიც ვერ გავბედე პატარა ბავშვით ხელში (გერ ორი წლისაც არ იყო) მარტოდმარტო გავმგზავრებულიყავ ამხელა გზაზე, რომელსაც მაშინ ორ-სამ თვეს უნდებოდნენ. ეს მე კარგად ვიცოდი თვით მიხეილისაგანაც, რომელიც უბავშვოდაც საკმაოდ გაიტან**ჺ**ა, მარტოხელა კაცი, რათა სასწავლო წლის დასაწყისისათვის Bonbenm.

თავრიდის სასახლდან სმოლმშიც უჩემოდ და უთამაროდ გადავიდა ჩემი და მისი ტელეფონელი ბის გეფი. 1917 წლის ჩეფოლუციის შემწავლელი საზოგადოების ჩვენთ, თავრილული სექციაც", იმა. 30 მიხელლის თავმნდომარეობით, "სამზეტირ სექციაც" იქცა იმ გადასვლის შემდეგ და ყაზარმებში გადატანა თავისი მოდაწეობა. ჩვენს ნაცვლად საგა მდივნები მიიწყიეს.

მთელ ამ ამბებს ქიხაიშში მიხეილი საკმაოდ საინტერესო (და ძნელად დასაქირებელი) გზით გვატყობინებდა, ვინაიდან საფოსტო კავშირი საქართველოსთან დროებით შეწყვეტილი იყო.

ახლა კი ისევ "თავრიდის დღეებს" დავუბრუნდით.

თავრიდის სასახლეში უცნაური ამბები ხდებოდა.
"მარქვენა ფრთას" რეგენტზე ფიქრი არ ასგენებლა.
"მარქვენა ფრთას" რეგენტზე ფიქრი არ ასგენებლა.
და ამიტომ ჩვენს პირველ თავისუფალ პირველ მაისს, სხვა ქვეუნებში აბალი სტილით რომ აღნიშნეს.
ისვა 16 აპრილს ვხვდებოდით, ჩვენი ქერ შეუსწორებელი კალენდრით, ე. ი. ზუსტად "შეორე
სწორგე" ლენინის თეზისებისა (4. IV—18. IV). იმ
სანებში, სამაისო ზეიმით შეშინებულეპა მილით"ოვმა ისევ განაახლა თავისი უოვლად აუსდენელი.

გარემოს გაუთვალისწინებლად დაწყებული ცდები რეგენტის შემოპარებისა ბან ეროი. ბან შეირე გზიი. და აბლა ეს მოიბონჯან ამას და მოელ მაოს საპირველმაის მოწოდებალ მქონდა ქეთელა, ვი-იიმდა მომაგალი დამფუძნებული ქრებისოვის. ამ ამბავმა ძლიერი აღმფოთება გამოწვაა ქეთელა, ვი-იიმდა მომაგალი დამფუძნებული ქრებისოვის. ამ ამბავმა ძლიერი აღმფოთება გამოწვაა, რომლიბ გოწენი ჩვენც ვიყავით ტარჯიციალ წიმა-სპირ-ელმტისო გარანდიოზულ შექრებაზე, გასილის კუნ-ბუბი, გა საზღვაო კორპუსის გიგანტერ სააქტო დარ-ბაზი; მე და თამრო ამ შექრებას ვეტშტებოდათ ასეთი სპედილური საშვებით: «Пропустить на хоры в Морсков корпус, 17. IV. IV.

ბილეთები კი გვქონდა, ჩვენც და უველა ჩემს ტალეფონელებს, მაგჩამ ვინ შეგვიშვა იმ დაჩაზის კიბეზედაც, არამც თუ თვით დარბაზში, იმდენი ხალ-ბა მიგნა კურიდან შესავალ კარა (ბრუზიდიუმის წევრები სხვა კარით შედიოდნენ). თამრო უკეთ მეხვეწებოდა, შინ წავიდეთ, ზომ ხედავ, რა ბდე-ბათ. მაგრამ შე არ გვარგავდი იმედს, რომ ვინშე დავებმარებოდა. არც შეცდი: უცერად გაისმა ჩვე-ნ კარონშეადელი ტეზვაურების (და ჩვენიც, ფითში) საუკარელი სიმდერა:

Нелюдимо наше море, День и ночь шумит оно.

გამოჩნდნენ თვით შემსრულებლებიც. ჩვენდა სასიხარულოდ, მათაც გვიცვნეს, ძალიან გულობილად მოგვესალმენ და როცა გაიგეს, რაში იყო საქმე, დაიძახეს:

 А ну, товарищи, расступись! Дорогу морякам и Грузии!

და ვერც მე, ვერც თამრომ ვერ მოვასწარით გარ კვევა, რა ხდებოდა, რომ ორივენი აღმოვჩნდით მე%ღვაურების მხრებზე და სამ წუთში უკვე სააქტო დარბაზს დავყურებდით, მისი გალერეის თუ ქანდარის საუკეთესო ადგილებიდან. აქ მეზღვაურები იყვნენ მასპინძლები და ძალიან შეეცადნენ ჩვენგან ტელეფონებზე მიღებული ყურადღების სამაგიერო გადაეხადათ. აქვე გამომეცნაურა ის უმაწვილი, როშელიც ფინეთის სადგურზე გავიცანი, იმ დღეს როცა ლენინს ვხვდებოდით. მან ბევრი გვაცინა მე და თამრო, როცა აგვიხსნა, როგორ გავჩნდით მათ მხრებზე: თურმე მათ ამხანაგებმა მისცეს ნიშანი და სწორედ ისე აგვიტაცეს იატაკიდან და აგვისროლეს თავიანთი ამხანაგების მხრებზე, როგორც... წყლით სავსე კასრები ააქვთ გემის ანძებზე, წვეთის დაულვრელად, იალქნებამდე, გემბანის რეცხვა-წმენდის

უნდა გამოვტუდე, რომ ჩვენი ქანდარა იმ ღამეს თითქმის არც კი დასწრებია იმ ძლიერ ცხარედ და მღელვარედ ჩატარებულ სხდომას. და ამის მიზეზი ის იყო, რომ პასუბად აუდიტორიის მოთხოვნისა, "პირველი სიტყვა ილიჩსო", ვილცამ პრეზიდიუმიდან ამოსძახა მეზღვაურებს: — დღეს მას სხვაგან ისმენენო...

ლენინი, თურმე, იმავე საათებში ჩვენს სასახლე
ში გამოდიოდა მოსხენებით ომის საკითხებზე. ჩვენ

"ი სივე, როგორც მეზადაურებიც სწორედ ლენი
ნის მოსასმენად მოვისწობული აქეთ. როცა გაგიგეთ, ლენინი სხდომას არ ესწრებათ, თთთქმის
სულ გამოვირთეთ იმ ამბებისაგან, რომლებიც ჩვენს
დაბლა, დარბაზში სდებოდა. მე და თამრო კუამ
ბობდით მატროსებს უველაფერს, რაც ვიცოდით
ლისზე ქერ ისეც ჟენევიდან. ისინი კი ქრონშტად
ტში ლენინთან შეხვედაზაზე მოგვითხრობდნენ.

მარტო საუცეთესო ორატორების გამოსვლის ცროს გწყვეტდი ცოტა ხნით ჩვენს საუბას და ცემებოთ გიდაგერდა ცოტა ხნით ჩვენს საუბას და ცემებოთ გიდაგერდა ცოტადება. მაგრამ იმ დღის გამოსვლებიდან რატომლაც არც ერთი არ გამორ, ჩულო რითის, რომ დასომებოდ მამწენელს, ყველაცები უცერულად მოჩანდა იმ საღამოს, თვით ირაკლისთანა ბრწყინვალე მოპეექიის პირიდანაც კი. ალბათ იმიტომ, რომ ასეთი ტანწვით აქ მობველ დაგათანტერისებდა რალც სიავით ტაგენტის მოწედაგან საუბა და რომანოვების გადაგათანტერისებდა რალც სიავით ტაგენტის მოწედაცია და რომანოვების გარუს საუბა და რომანოვების გარუს საუბა და რომანოვების გარუს მამტეტებდანენ ემ მიუცებელიაო, და ამას ნასზინინებდანენ იმ დაამარაცია და მანტებლიაო, და ამას ნასზინინებდანენ იმ და მაანტს, ვინც მეფის ტაბტი დამშო, იბიც საპირ-ველმაის მუქტებზენ.

 ლია კარებს ამტვრევენ!
 — მოკლედ შეაფასეს კრონშტადტელებმა ის საღამო.

თვალისთვის კი დაუვიწყარ სურათს წარმოადგენდა ეს განთქმული დარბაზი საზღვაო კორპუსისა ვახილის კუნძულის სანაპიროზე, რომლის ქანდარიდან დავყურებდით იმ სალამოს "მარცხენა ფრთის" მრავალრიცხოვან და ძალიან გაცხარებულად მიმდინარე შეკრებას. მაგრამ ეს გაცხარება და "პიმპილი", როგორც აკაკის უყვარდა ამ სიტ. ყვის "გაიმერლება", იმ სალამოს ჩვენამდე, ქანდარამდე ვერ აღწევდა, რადგან, როგორც ვთქვი, თვით საგანი ამ კამათისა და გაცხარების "უფხო" და "უმარილო" იყო, ჩვენთვის, იმავე ჩვენი მამების ტერმინოლოგიით. ამიტომ ჩვენ იმ სხდომის ცოცხალ ზღვას და მათ მქადაგებლებს ზემოდან თუმცა კი დავყურებდით გამოსულების ვინაობის შესაცნობად, მაგრამ ყურს თითქმის არ ვუგდებდით, არც ომის თუ ზავის საკითხის ირგვლივ ატეხილ დავას, არც, მით უმეტეს, რეგენტის სახით რომანოვების უკან შემოპარების "დაუშვებლობაზე" ლა-

მთელ იმ სალამოს, მას შემდეგ, რაც პიჩეზილი მიდან მალებული რებლიკის შემდეგ კრონშებადტელებმა სააღვანდაც ტელეთურიო შეიტვებს, თუ სალ იყო ილიჩი, სად ტარდებოდა ის მათოვისაც კი კარჩაკტილი შეკრება, ყოველი ჩვენგანის გულიც, აზისც, ფიქრიც, სახვაგნ იყო, იქ, სალაც ლენინი მო-

^{*} იხ. ქურნ. "დროშა", № 2.

უწოდებდა ხალხს იმპერიალისტური ომის წინაალ-

აქკი, ჩვენს ქვემოთ, იმავე წუთებში, ცდილობდდნენ სულ სხვა გზით წარემართათ მსმენელთა ფიქრი. ტრიბუნასთან აფრიალებულ დროშებზედაც ეს ეწერა:

— Помните войну, без победы нет свободы! ახე შევხვდით იმ წელს პირველ მაისს, "პირველ თავისუფალ პირველ მაისს ახლად განთავისუფლებულ რუსეთში", როგორც მაშინ წერდნენ ყველ გაზეთში.

ცელი საქმე დაშართა იმ დღემ მილიუკოვის ქკუაზე ამოქმედებულ დროებით მთავრობას. გერ ეთდევ ორ და სამ მარტს, დილიდან რა ამბავი დატ რიალდა მუშათა უბნებშიც, ყაზარმებშიც, როდე საც ეს მთავრობა პირველად გამოიყო (დღისით) და სადამოს გაზეთებში მილიუკოვის "საპროვჩა შო" სიტყვა გამოქვეყნდა! კიდევ კარგი, რომ სამ მარტს მეფის გადადგომის მანიფესტს მიხეოლის უარიც თან მოქყვა აქატისადმი რაიმე პრეტენზი ებზე! ამან შესამჩნევად დაამშვიდა სასახლესოან სამი საათისთვის მოზღავეებულ მუშათა და გარის- "ციდა ცოცბალი ზვავი, ნიადვარი, ზღვაა.

ნუთუ იმ ამბებმა, ვულკანის ამოფრქვევის წინა წუთების იმ დაძაბულობამ, მიული დეღაქალქის მილიონიან მოხახლეობს და შეიარაღებული კრიების მასებს რომ მოედო, სულ ვერაფერო დასვენა დას "ფენადა გარების რომ მოედო, სულ ვერაფერო დასვენა დას "ფენადა გარების რომ მოედა, სალამ გარეთიანად, რო მელსაც სულ რბილად რომ ვიქვათ, უაზიო სახელი ტიქვა: Peus, რომელი მნიშვნელობაც არ უნდა მიგვეწერა სამიდან — მეტკველება, ენა თუ წარ ასიების გარების და გარეთიანად მიგვეწერა სამიდან — მეტკველება, ენა თუ წარ ასიების გარების და გარეთისათვის ასეთი სახელის ბიტკვა, სულ ერთია, გაზეთისათვის ასეთი სახელის მიცემა ისევი სუდავილი იყო, რო-გორც 27 თებრვლიდან მესამე დღეს რეგენტის და თენდაც "საკონსტიტეციო", მაგრამ მაინც მონარ-კიის მოთხოვნას

ამ შოგონებებს რომ ვწერლი, გადავიკოთზე ჩემი იმდროინდელი დღოერი, და იქ, 2 მაჩტის ფურიმდრო ანდელი დელიტრი, და იქ, 2 მაჩტის ფურიმდრზე ასეთი მეტიჩრული შენიშვნა შემზედა და
გამაცინა. თურმე მაშინ ჩამაწერია: "გვაინ საღამოს
გამოვიდა "იზვესტია" Nა მ, საღამოს გამოშეება, შალოკოვის საპროგრაშო სიტყვით (ისევ მონაჩქია,
შემკვიდრე, რეგენტი). თუ ეს გადმომცემის დაშაჩანკებული არ აჩის, მაშასალამე ჩვენი ბაჩტიბებრი.
"რეტინი ყოფილა! წარმოდგენილი მაქვს, ბოუკენენი რა გახარებული იქნება, რომ ჩვენ ასეთი ილიტი
გამაგანებული იქნება, რომ ჩვენ ასეთი ილიტი
გამაგანებული აქვსია გამარცია სატრად" (ბიუკენენი ინგლისის ელჩი იყო რუსეთში, თავის
შთავრობასიან ერთად თავზარდაცებული იმ რეფოლეციით, რომელის ტოსეთში იწყებოდა).

მას აქეთ თვენახევარი იყო გასული, და მთელ ამ მანძილზე არა მარტო ყოველი ახალი დღე, ყოველი საათიც კი უფრო და უფრო წარმოუდგენლად და შეუძლებლად ხდიდა მონარქიის აღდგენაზე ფიქრს. მაშ ახლა რა ღმერთი უწყრებოდა ამ პროფესორმინისტრს, და ისიც სწორედ რუსეთის ისტორიის სპეციალისტს? იგივე მოთხოვნები ამ "უდროო" მთავრობას ("ბგზვრემენნოეს" რომ ეძახდნენ) თურმე თავის საპირველმაისო ნოტაში შეეტანა, რომლის გაცნობამ ყალყზე ამართა მთელი ქვეყანა! და აქ ისეთი დუღილი დაიწყო, რომ ყველაფერი აირია. და იმდენად, რომ საპირველმაისო აღლუმის განწყობილებაც კი ცოტათილა გამოირჩა 28 მარტისაგან, იმავე მოედანზე; 19 აპრილიდან კი მუშათა და გარისკაცთა საბჭოებში და მათს მარცხენი ფრთის აღმასკომში ისეთი დუღილი დაიწყო, რომ მთავრობამ 21 აპრილს "შესწორება" დაურთო თაgob momdomm "ნოტას"; 22-28 აპრილს კი ქალაქში "რევოლუციური საალყო წესები" იყო გამოცხადებული, იმის მაგიერ რომ 22 აპრილს "პრავდას" პირველი ნომრის გამოსვლის ხუთი წლის იუბილე გადაეხადათ (1912—22. IV—1917).

მთელ ამ ამბებს თავრიდის სახახლიდან გამოხიზნული მარქვენა ფრთა ლენინის ჩამოსვლას აწერდა. და არც სცდებოდა. ლენინმა ხაოცარი ძალით აუხილა თვალები მშრომელთა ყველა ფენას — სოფელს და ქალაქს, ზოვახა და ხმელეთს ორ მარტს გამოყოფილი მთავრობის ნამდვილ ბუნებაზე და ქეშმარიტ მიზნებზე.

ლენიშმა, საერთოდ, საოცარი სისწრაფით იცოდა ურთულეს მდგომარეობაში გარკვევა და მთავარი ღერძის გამოუოფა ყოველგვარ დაქსაქსულობის გორსაც ქი. და უველა ამას გრძნობდა; მტერიც კი, რომელსაც ეს სულაც არ უხაროდა, და, რა თქმა უნდა, მთყვარეც, რომელიც მას საკუთარ თავზე უფრო ენდობოდა და არც სცდებოდ..

ფორი გავლენა ხალზუ საზღვრო იყო. და, ამავე დროს, იხეთ უშუალო ბასიათს ატარებდა და იხეთო კეთილმოსურნე ბუნების იყო, რომ ხშირად გვავიწყდებოდა რა მსოფლიო ბუმბერაზთან გვქონდა საქმე და მას ყველა ჩვენს დარღს და სიხარულს ვუზიარებდით, როგორც კი ის თავისებური მზიანობით, ჩვენც შემოგაზედადა, ჩვენთან გავლის დროს და შეგვეკითხებოდა:

— Ну, а как здесь дела, у наших юных помощниц?

ან კიდევ:

- Как наше «море»?

ე. ი. რა ისმის კრონშტადტიდანო?

მას საოცარი მეხსიერება ჰქონდა და არაჩვეულებრივი უნარი ერთმანეთისგან სავსებით დაშორებული ფაქტების დაახლოებისა, შეპირისპირებისა და აქედან სრულიად ზუსტი დასკვნების გამოყვანისა. წარმოუდგენელი მასშტაბის კონტრასტებს მიშართავდა იგი ამისათვის ისტორიიდანაც, რომელიც მიხთვის ისეთივე "ყოველდღიური" მასალა იყო საუბრისა, როგორც ჩვენთვის ათამდე თვლაო. ასე ახასიათებდა ლენინის პოლემიკას და მისი დიალექტიკური აზროვნების "უჩვეულოდ გაბედულ თავისთავადობას" ნიკოლოზ მოროზოვი (1851---1946), რევოლუციური მოძრაობის უაღრესად აქტიური მოღვაწე დაწყებული 70-იანი წლებიდან, გამოჩენილი მეცნიერი, მეცნიერებათა აკადემიიხ საპატიო წევრი, თავდადებული მებრძოლი თავისუფლებისათვის.

მინდა ვთქვა იძიოდე სიტყვა მასზე, სანამ მთავარ თემას დაფუბრუნდებოდეთ, კინაიდან იმ აპრილ-მაისში მოროზოვი კვლავ შეხვდა დედაგემა და მამაჩემს. ისინი ხომ ჯერ ისევ ეენევიდან იყვნენ დაკავშირებულნა ერთიმვირებთან. ეს შეხვედრა მოზდა კრებზე, რომელიც მიტაღვნა მესენერებშის ახალ გზებზე გადასვლის საკითხებს და რომელიც მაქსიმ გორკიმ მოწვია. ბილეთები მამაჩემშა რედაქკითგან მოტანა.

ნსენებული სხლოშა გორკიმ მოაწყო 9 აპრილს, ყოფილ საიმპერატორო თეატრების ე. წ. მიხეილის თეატრში, საღაც აღრე ფრანგული წარმოდგენები ამართებოდა, ეს იყო დამფუნნებელი "რება "აპოზიტიუნებით თვით გორკი გამოვიდა. მან ხაზი გაუსვა შეცნიტრების მიშვშვნელობას კაცობრიობის წინსვლისთვის, და, კერძოდ, ჩვენი ახლად განთავისუცლებული ბალბისთვის, მისი დემოკრატიის შესაიარალებულა წუტიტ (იყონით).

მეორე დიდი მოხსენება წაიკითხა ნიკოლოზ სუსანიუმა; მან ილაპარაკა იმაზე, თუ სოციალიზმას პირობებში რა როლი უნდა შეახრულოს მეცნიერებამ ბალზის ეკონომიური კეთილდღეობის ამაღლებისათვის, რათა ამ გზით უფრო მეტი გასაქანი მიეცეს სულიერი სიმდიდრის შექმნას და დაგროვებას.

შეკრება მჩავალრიცბოვანი იყო. და სულ სხვა შემადეგნლობისა, ვიდრე თავრიდის სასახლეში ვი- ყვით მიჩველი. გაჩიზიდა უმალები სკოლების ხალბი, ლექტორებიც, სტუდენტობაც, მაგრამ ჩვეუვდავა სადღაც, შუა გზაზე, ციბის თავიდან სხლობის დარბაზისეც გავიგონეთ გაბარებული წაფაბის და გაგრამ გავიტარების და გაგრამ გავიგონების განატარების განაგია გაგრამ გავიგონების განატალის, შევირფახოს და დედაჩემს განაგიაულის, სელიგაგაშლილმა ნიკოლობ მორიზოე.

მა, შლისელბურგელმა, რომელიც ქართველ სტუ დენტ ქალებთან ჟენევაში იყო დამეგობრებული 1870-იან წლებში, თავის დაპატიმრებამდე magni შესანიშნავ ოთხტომიან მოგონებაში: "ჩეში ცხოვ-რების მოთხრობა" (ავტორმა იგი შდისელბურგის ციხეში დაწერა), შვეიცარიისადმი მიძღვნილ მეორე წიგნში ("თავისუფალი მთები") იგი დედი სეუცა რულით იგონებს ლავის შეხვედრას და დამეგობრებას ჟენევის აბლად გახსნილი უნივერსიტეტის სამ ქართველ სტულენტ ქალიაან, რომელთაც ის «Оча-ровательное трио»-ს უწოდებს, ესენი იუვნენ კატო ნიკოლაძე, მაშიკო წერეთელი და ოლიკო გურამიშვილი. ამ უკანასკნელს იგი უფრო ხშირად თავის წიგნში იხსენიებს როგორც «Красавица Гурамо-Ba»-ს და აღწერს მის "უპასპორტოდ გამოქცევას" სახლიდან (ეს ამბავი მას არაზუსტად და არეულად აქვს გადმოცემული, რაც ავტორის რომანტიკული განწყობილებით უნდა აიხსნას); მერე იგონებს ქართველ ქალიშვილებთან ერთად ასვლას სალევის მთაზე, მზის ამოსვლის იქ შესახვედრად, დაწვრილებით მოგვითხრობს როგორ ესწრებოდნენ ისინი შაბათობით პარიზიდან ემიგრირებული კომუნარების ღია სხდომებს; ბოლოს მას მოჰყავს თავისი იმდროინდელი მეგობრის ნ. ა. საბლინის ზეპირად, დახსომებული ლექსი, მიძღვნილი ამ "ტრიოსადმი", გაგზავნილი ბერნიდან ჟენევაში (ინახება ჩემი მშობლების არქივში). ეს საბლინი — ცნობილი "ნაროდოვოლეცი" იყო. შვეიცარიიდან რუსეთში დაბრუნების შემდეგ იგი მონაწილეობას ღებულობდა ალექსანდრე მეორის მკვლელობის მომზადებაში. 1881 წლის 8 მარტს, როცა ჟანდარმებმა მისი დაპატიშრება სცადეს, საბლინმა თავი მოიკლა.

დედაჩემთან საბლინიც და მოროზოვიც მეტად თბილად იყვნენ ჟენევაში დამეგობრებულნი; ამიტომ გასაგებია, რომ დედას ისინი რუსეთშიც სიხარულით ხვდებოდნენ. საბლინი დედას შეხვედრია დოსტოევსკის დასაფლავებაზე, პეტერბურგში, 1881 წელს, მეფის მკვლელობის (1 მარტი) და საკუთარი თავის მოკვლის (3 მარტი) ერთი თვით ადრე, როცა დედა თერგდალეულთა ქგუფმა პეტერბურგში "მიავლინა", რათა მეფის "საყვარელი მინისტრისათვის", გრაფ მ. ტ. ლორის-მელიქოვისათვის ეთხოვათ ნიკო ნიკოლაძეს სტავროპოლში გადასახლება პეტერბურგით შეუცვალეთო. მინისტრმა ეს თხოვნა შეგვისრულა. იმ შეხვედრისას კი ოლიკოს და საბლინს ისე გახარებოდათ ერთმანეთის დანახვა, რომ მთელი საათი გატაცებით ესაუბრათ სადღაც ქუჩის კუთხეში. შემდეგში გამოირკვა, რომ ოხრანკის აგენტი თურმე თვალს ადევნებდა მათს ამ შეხვედრას.

მამაჩემის არქივში, თამარ მაგვაებოანთან, ნინატაა მიხეილ პოლიევქტოვის მიერ ჩაწებილო მოგონება გდგასი (სიმონ ზუნდაძეს სგორდებოდა), იმის შესახებ, თუ რა შედეგი მოჰუვა იმ შეხვეგობას და როგორ გადაარინაა, "ჩვენტუსრმა მინისტრმა" ლორის-მელიქოფმა დედაჩემი ჟანდარმთა კლაწებსა და ნალ ციზენ; დაქმაუოფილდნენ მხოლოდ იმით, რომ დედა, "24 საათის განმავლობაში" სატახტო ქლექიდან შინისცენ გაღმთასახლებ.

მაგრამ დაუუბრუნდეთ ისევ გორკის სღამოს. როგორც უკვე კოქვა, მოროზოვის და დედაჩემის შებებდებო გულობილი იყო. მოროზოვს ფადაც ქალი ახლდა, შესახედავად მასზე ბეგრად უფრო სნიერი. ეს კი, თურმე ვერა ფიგნერი იყო, სინამდვალეში თითქმის მისი ტოლი (1852-194%), მაგრამ მასზედ ბეგრად უფრო მოტებილი. მამას ის დიდი სიბარულით შეეგება, და აღარ ვიკი, ვისი მადლით, მაგრამ ჩევნ ექვსს, ე. ი. მე და თამროსაც ამ ორ შესანიშნავ წყვილთან ერთად, ექვსადგილიანი ლოცა გაგვიდეს; ის დღე ჩემთვის და თამროსაფის დაუფიწყარ დღებანაულად გადაიქცა. ორი რვეული არ ეყოფა იმ ლოკაში მოსმენილის და შეტყობილის გადმოცემას.

(გაგრძელება იქნება).

3W2WE FLOCOCOCE

საქართველოს სახალხო მხატვარმა აპოლონ ქუთათელაძემ, განვლილი ათეული წლების მანძოლზე, დიდი ფვაწლი დასდო ქართული საბქოთა ფეგნგერის დაფონტების, ჩამოყალიბებისა და წინსელის საქმეს.
მხატვრობით იგი გატაცებული იყო ბაგშვობის წლებიდან. 1922 წელს აა. ქუთათელაძე შედის ახლად გახს ილ საქართველოს სამხატვრო აკალგშიაში; აქ მას ასწავლიდნენ პროფესორები — გ. გაბაშველი, ე. ლანატი და სხვები. 1926 წელს იგი იმთავრებს აკადემიას კურსს. 1929-1940 წლებში მოღვაწეობს მოსკოვის გამოკებების განატვრია 1940 წლდაში მატატირი 1940 წლდა განატარია საქართველოშია, და აქ განაგრობას დაუცხრომელ შეშაო ბას აქარავსი მატარია 1940 წლდან ქუთათელაძე საქართველოშია, და აქ განაგრობას დაუცხრომელ შეშაობას აქართველოს საქართველოს საქართველის საქართველოს საქართველის საქართველი ხელმწიფო რექტორია.

რექტორია.
ა. ქუთათელიძის ფუნჯს ეკუთვნის არა ერთი ასეული დაზგური სურათისა, რომლებიც საპორტრეტო, ბატალურ, ისტორიულ-რევოლუციულ და საპეიზაკო ჟანრებს განეკუთვნებიან. ასევე წარმატებით მუშაობს იგი პლაკატისა, წიგნის ილუსტრაციისა და მონუმენტური ფერწერის
თარავიშშია

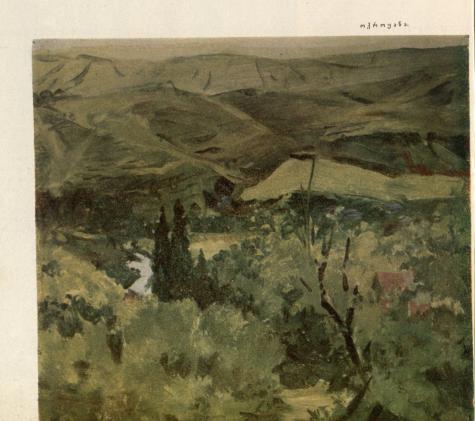
დარგებშიც. თავისი მოღვაწეობის დასაწყისში, თავისი მოღვაწეობის დასაწყისში, თავისი ძოღვასეობის დასაყისმი, 1992 წელს ქუთათელაძემ შექმნა მთელი სერია პოლიტიკური პლაკა-ტეპისა და ვ. ი. ლენინის ფერწელელი პორტიტი, უფრო ადრინდელ წაწარმოეგებში ჩანს ახალგაზოდა გერ ისევ სიქაბუკის წლებში ქმნის გეო ისეც სიქაათუქია წლებში ქმთხა ესკიზებს — "გ. სააკაძე მარაბდის ველზე" და "ეპიზოდი თამარ მეფია ცბოვრებიდან". აღსანიშნავია, რომ აზატვარი ამ თემებზე თითქმის მთე-ლი თავისი ცხოვრების მანძილზე მუ-მაოზს, კელავ და კელავ უბრუნდება

აპ. ქუთათელაძის შემოქმედებაში ბატალურ ჟანრს უმნიშვნელოვანესი ადგილი უჭირავს. მის ბატალურ სუ-ოათს ახასიათებს თემის პლასტიკური განსნა, დიდი მკაფიობა, სივრცისა და პერსონაჟთა კომპოზიციის მონუმენტური აგება, დინამიკურობა და, რაც მთავარია, ისტორიული სიმართ-ლის ზუსტი გადმოცემა. ქუთათელალის ზუსტი გადოიცეთ. ჟუთათელა ბით ისტორიულისათვის, დამახასია-თემელია კომპოზიციის ისეთი აგეზა სადაც მასები — ხალხი, წარმოდგე-ხილია ფართო, დიდი და მოჰქმედი პლანით. ხალხი აქ ისტორიის შემოქ-

აა. ჟუთათელაძე, როგორც შე-მოქმედი, უალრესად თავძიებურია; მას აქვს თავისი მხატვრული სამყა-რო, სადაც ასახულია ჩვენი ხალზის წარსული და აწმყო, მისი გმირული სული, ჭისი ისტორიული გამარჯვე-ბანი. აპ. ქუთათელაძე, როგორც შე-

ando omyhodo.

მე, მხატვრული სიტყვის მჭედელი, სულითა და გულით მოგილოცავ შენ, რკინის მჭედელს შენი დაბადების სამოცი წლისთავს!

ოცდაათიანი წლებიდან, როცა შენ, გერ იხევ გაბუკი ჩამოხვედი ერთი მყუდრო და ლამაზი ქართული სოფლიდან და შედგი ფეხი თბილისის ორტი ქლმავალ-ვაგონშემკეთებელი ქარხნის ზღურბლზე. വെധവുട്ടെ ഒറെ വര്യാളപ്പുട്ടു

ერთი სიტუვით, როცა ხელში აიღე ურო, იმ დღიდან ისმის შენი სახელის ქება-დიდება!

იმ წლებში პოეტი გიორგი ლეონიძე, მე და სხვქაროველი მწერლები მჭიდროდ დაკავშირებულნი
ვიყვით ოქვენნ ქარნის ლიტერატურულ წრებთან.
ჩვენ ქარნის ცხოვრების შუაგულში ვტრიალებგით, ხშირად ვხგლებოდით, ვებაუბრებოლით მუშებს, რათი შემდეგ ჩვენს ხერიქონებში გადმოგვეცა მათი ფიქრები და მისწრაფებანი. ჩვენთვის დიდა სიბარული იყო, როცა შეგებდავდით ეს-ეს არის
შეკეთებულ ორთქლმავალს, რომელიც გამოდიოდა
ქარბნის გიშერიდან, რათა გასდგომოდა საბჭოთ
კაშირის დაულეველ გზებს

ასე დაუღალავ შრომასა და გარ‡აში მიდიოდნენ დღეები და წლები.

დიდი სამამულო ომის დროს, შენ, ობილისის ოროულმავალ-ვაგონშემკეთებელ ქარხნის სხვა შუ- შებთან ერთალი, შებაკი გაქმნისანი მატარებული, შებთან ერთალი, შებთან ერთალის გაქმნისანი მატარებული, რალაც საოცარი შემთხვევის წუალობით მე და გი- არ გაქმნისანი მატარებული ერთალა მამიმედ დაზიანებული ეს მატარებული იმხანად მოს- კოვის ახლოს იადგა, მისი შეკეთები აუო საჭირო. კოტი ილურიძე იმ დროს შორს იყო, გვერდით არ ახლდა თავის პირმშოს. კ-უნნისანი მატარებულს კართული შეს. კოვრიანდებლის საპ- რძოლო ციმაჟთან ერთად, რომელიც ქართველი მერის გამარებადან გამატანებული გამარებადან გამანსანდების მამარებადან გამანსანდების საპ- რძოლო ციმაჟთან ერთად, რომელიც ქართველი მენით შენის გამანსანდების და შენებს სადღეგრელოდ ავშიეთ

ჭიქები, რომლებიც სავსე იყო წყალში გაზავებულე სპირტით.

დღეს შენს სადღეგრძედოდ მე ენევ კანნს, სავსეს ჩვენი მშვენიერი, შესუნავებულ ქართული დგანით და გილოცავ დაბაღების სამოცი წლისთავს: ვიმიღოვნებ, რომ შეკალებ ეგლაგ ნასასერვო ჩან მრთელობა შენი დმაზღების ასი წლობთუბუ.

> ირაპლი აგაფიძი, პოეტი-აკადემიკოსი.

სამუშაო დღე დამთავრებულია.

ᲒᲐᲛᲝᲩᲔᲜᲘᲚᲘ ᲛᲨᲔᲜᲔᲒᲔᲚᲘ

კარლო მორეტის დაბადებიდან 70 წელი შეუსრულდა. ჩვენმა პრესამ და საზოგადოებრიობამ გულობილად მიულოცა გამოჩენილ მშენებელს ეს საიუბილეო თარიღი.

შესანიშნავმა ინჟინერმა და მშენებელმა მართლაც დაიმსახურა ეს სიყვარული. მან ბევრი • რამ გააკეთა ჩვენი ქალაქებისა და სოფლების დამშვენებისათვის. მარქსიზმ-ლენინიზმის საქართველოს ფილიალი, შენობა ფუნიკულიორის პლატოზე, სახელმწიფო ცირკი, ახბინიანი საცხოვრებელი სახლი გმირთა მოედანზე, კინოთეატრი "რუსთაველი", ბეჭდვითი ნიტყვის კომბინატი, სანატორიუმები წყალტუბოსა და ბორგომში, მრავალი საცხოვრებელი სახლი და ნაგებობა თბილისში, ქუთაისში, სამტრედიაში, გორში, გეგეჭკორში, კახეთის რაიონებში — ყველაფერი ეს აშენდა კარლო მორეტის უშუალო ხელმძღვანელობითა და მონაწილეობით, ყველა ამ შენობაზე აღბეჭდილია მორეტის შესანიშნავი პროფესიული ხელწერა, რომელიც ხასიათდება დახვეწილი გემოვნებით, შესრულების უშალლესი ხარისხით.

კარლო მორეტი დაიბადა და აღიზარდა ობილისში, მამამისი მარმარილოსა და მოზაიკის ოსტატი იყო. თოთზმეტი წლის ახაკიდან მუშაობდა მამართან ერთად თბილისის მშენებლობებზე: ყმაწვილობიდანვე იტაცებდა მას მხატვრობა და სკულპტურა; ამიტომ მუშაობასთან ერთად სწავლას განაგრძობდა თბილისის სამზატერო სასწავლებელში, სადაც იმ დროს ხატვასა და ქანდაკების საქმეს ასწავლიდნენ გამოჩენილი ოსტატები — ი. ნიკოლაძე, გ. გრინეცსეი, მარლემანი.

კარლო მორეტი.

მორეტი ადრე ჩაება რევოლუციურ მოძრაობაში. 1920 წელს მას აპატიმრებენ და ათავსებენ ქუთაისის ციხეში, როგორც ბოლშევიკს იატაქქვეშა მუშაობისათვის.

1981 წლიდან კარლო მორეტი საბჭოთა საქართველოს მოწინავე მშენებელთა რიგებში დგება, 1983 წლიდან კი ხელმძღვანელობს რესპუბლიკის სხვადასხვა მსხვილ სამშენებლო ორგაშიზაციას. რესპუბლიკის მშენებლობებზე მას მუშაობა უმდებოდა ჩვენი დროის გამოჩენილ ბუროთმოძიკრებთან (ა. შჩუსევი, ა. ქურდაანი. მ. კალაშნიკოვი, ა. მამინოშვილი, ვ. კედია), მოქანდაკეებთან და მბატკრებთან (ი. ნიკოლაძე, თ. აბაკელია, უ. ქაფარიძე, ს. კაკაბაძე, კ. მერაბიშვილი, ვ. თოფურიძე თ. სჩა).

პარტიამ და მთავრობამ ლირსეულად დააფასეს "მ მირტების დამსახურება სამშობლობა და ბალზის წინაშე, იგი დაქილდოებულაა ლენინის ორდენით, ობი "შაომის წითელი დროშის" ორდენით, ორი "საპატიო, ნიშნის" ორდენით, მედლებით, სიგელებით, მინიჭებული აქვს საქართველოს სსრ დამსახუოტებული იწვინრის საპატაიო წოდება.

ამციჰად კარლო მორეტი კვლავაც სავსეა ახალგაზრდული ცნერგითი და შემოქმციებითი შრომობ წუტურვილით. დიდბ პროფესიული ცოდნისა და გამოცდილების მქონე სპეციალიბტი მთელს თავის უნაიჩის, ცოდნას და გამოცდილებას უმურველად უნაიჩებს ახალგაზრდა მშენებლებს. საქართველოში სამჭოთა მელისუფლების დამყარების დიად თარიდს მთუძლენა მან თავისი საინტერესო ნაშრომი "ჩის წელი საქართველოს მშენებლობებზე", რომელსაც გამოსაცემად ამზადებს გამომცემლობა "საბჭოთა საქართველო".

ხანგრძლივ სიცოცხლეს და ქანმრთელობას ვუსურვებთ ჩვენს სასიქადულო მეგობარს, ამაგდარ ვუენებელს — კარლო მორეტის.

> **შ. ფუთურიძე,** ინჟინერი.

მარცხნიდან მარჯენიე — მოფერი რ. მთაეროშვილი, მექანიკოსი ვ. ჭიკაძე და შემდულებელი მ. მამუჩაშვილი.

ამ გვირაბში გაივლის ივრის წყალი.

ოდითგან, ვინ მოთვლის ჩამდენი საუკუნის მანძილზე ერთი გზა, ერთი კალაპოტი ჰქონდა იორს. მა ბოლო ათეული წლების მანძილზე საითლა არ გაიწოდა ტოტი, გარეკახეთის რომელ მინდორს არ მიწვდა მისი წუალი, რომ აბალი სიკოცხლის ძალა შიეცა გვალვით დაწწვარი მიწიბათვის, ერთი კი არა, ახი თა ათაბი აზა აქგა ბალა ივრის წუალს.

1860-1869 წლები... მარცხენა მაგისტრალური არხი გაივლის გიორგიწმინდის, მანავის, თოხლიაურის, კაკაბეთის, ბადიაურის, უანდაურის მიწებს ა კატიეთთან, ბეთან-ბალის მიდამოებში მთავრდება.

არხის მთელი ტრახა წლების მანძილზე ბრძოლის ველს წაგავდა. განუწყვებლო გუგაუნებდენ ტ ტოპქტორები: ფოლადის ვეება ზოროუმებით დღე და დამე შეუსვენებლად თხრიდნენ მიწას ბულდი. ზერები. თვალუწვდენედ სივრცებზე გაჭიმული არ. ბის მშენებლობისაცენ უწვებენ გაკადამ გიმგართებოდნენ ექსკავატორები და ამწეები, ფილებითა და სხვა ათახვარი სამშენებლო მასალებით დატვირ.

გარეკახეთის მინდვრებზე დღესაც ერთი წუთითაც არ წყდება მუშაობა. მშენებლები სარწყვა ქსელს აგებენ, მაგიბტალური არბიდან ობობას ქსელივით დახლართული უამრავი წვრილ-წვრილ დამხმარე სადინარები გაჰყავთ. ამ სადინარებით მაგისტრალური არხიდან წამოსული წყალი დანიშნულ აღგილზე მივა, უამრავ ნაკადულად დაიტოტება და ნათესებს მოედება.

საქართველოს მელიორაციისა და წყალია მეურნეობის ტრების — "წყალმშენის" მეოთხე საშშენებლო სამართველის უბანი ერთ-ერთი რთელი უბანია მთელ მშენებლობაზე. არბის ტრასა აქ ძირითადად ციცაბო და კლლოვან რელოეფს გასდევს. იმისათვის, რომ ნათელი წარმოდგენა ვიქონიოთ. თუ როგორი რთული და მძიმე სამუშაოების შესრულება უბდებათ აქაურ მუშებს, საკმარისია ვიქვათ, რომ შედარებით მცირე ტერიტორიაზე კაკაბეთიდან შიბლიანამდე მშენებლებშა სამიათასობის მეტრის საერთო საგარბის რვა ვგირაბა გაიუკანეს, ახიათასობით კუბური მეტრი მიწოსა და კლდის სამუშაოები სარწავა ქსელზე. და ფართოდ გა-

მეოთხე ჰამშენებლო სამშართველოს უფროსი შალვა სიბოშვილი და ავტოსატრანსპორტო კანტორის პადააფრის ავტოკოლონის უფროსი ამირან მოსულიშვილი მშენებლობაზე ვნახეთ: ირგვლე გამაკრუებელი გუგუნი გაისმოდა. ბულღოზერებით აბლად გაამართლი ოჩმოებშა შუშები რკინა-ბეტონის ღარებს აწყობდნენ. მშენებლობისაკენ სახელდახელოდ გაკვალულ გზაზე კი ლითონის მილებით, ფილებითა და რკინა-ბეტონით დატვირთული ავტომანკiანები მიემართებოდნენ.

შალვამ ავტომანქანებს გახედა და გვითხრა:

თ, ეს სულ ამირანის ლაშკრიი, — და მერე მეგობრულად მოეთათუნა მბარზე ხელი მოსული "მვილს, — ეს რომ აჩა მკადეს, არ ვიც რა მეშვე- ლებოდა. ამის შემგედვარე, შოფრებიც ვეუზვებო. ვით ეპიდებიც საქმეს, თვითონ ამირანმაც შუშაობა რიგით შოფრობიდან დაწყო. ისე კოტაცა საქმეს, დღე და ღამე ისე თავდადებით მუშაობდა, რომ მემ, დღე და დამე ისე თავდადებით მუშაობდა, რომ ამეს, დღე და დამე ისე თავდადებით მუშაობდა, რომ ამეს, არა მალე ანადა მაზედველობამ უმტუუნა... მაგრამ მადლობა დმერთს, აბლა კარგად არის. ეგ კი არა, მალე ინვინერიც გაზადება, და დაზებილად სწყალობს.

შალვა შეჩერდა, დაცემულ ველზე გა^ულილ მიწისმობრელებს, ტრაქტორებს, ექსკავატორებს, ერომანეთზე დახვავებულ რკინა-ბეტონის დარებსა და ლითონის მილებს გახედა და განაგრძო:

— სად არ მიმუშივნია, სად არ ვყოფილვარ, რაც შემეძლო, თავი არსად დამიზოგავს, მაგრამ ბავშვობიდან შეჩვეულ მიწას რომ დაუბრუნდები მაინც სხვა კოფილა. მე აქაური ვარ... პატარაობი-

რკინა-ბეტონის ფილების ჩაწყობა.

ცენტრში — შალვა სიბოშვილი, მარჯვნივ ამირან მოსულიშვილი.

330335835 330335835

დან გუყურებ ამ დამწვარ-დაბრუკულ და ⁹აინც ხაყვარელ მიწახ... მეტი ბედნიერება რად უნდა კაცხ, როცა ხედავ აი ამ ხალბს, ამ მუშებს, ამ შოფრებს, მიწას ხელახლა ხულს რომ უდგამენ.

შალვა სიბოშვილი მართალს ამბობს. ამ ბაბალხო მშენებლობაზე ყველა მოწინავეს და შრომაში გამოჩენილს გები ჩამოთვლი, ყოველი მათგანის ვაქკაცობაზე აქ საქმე ღალადებს, თვალუწვდენელ ველმინდგიტზე ეს ვერცხლის ქამარივით ზემორტემული არხები და სარწყვიც ქსელი შეტკველებს.

აითები და ააოგუავი ვაელი აეცეთლები.

მ არატემა გახულ წელი (ოცვაათამდე ათახი მექტარი მიწა მორწყეს, მიმდინარე წლის ბოლოს კი,
როცა სარწყვი ქსელი მოლიანად ჩადგება მწყობჩზი, ორმოც ათას მექტაბიამდე ტენს მონატრებულ
მიწას მოედებიან. ეს კი იციო რას ნიშნავს: გარეკაგითა მიმდატიზზე ერიო-ირად გაარჩოდება მოსავალი, ზვრები, ბაღჩა-ბაღები და ნათესები საიმედოდ იქნება დაცული და ბუნების პირვეულობა ვე
დარაფების დაკოდებს მათ.

ᲝᲗᲐᲠ ᲓᲔᲛᲔᲢᲠᲐᲨᲒᲘᲚᲘ

ზე მოთ — არხის მშენებლობაზე.

შუაში — იწყება სამუშაო დღე-

ქვემოთ — ივრის პირველი ტალღები.

ფოტო შ. ჩხეტიანისა.

1941 წელი... მოლოდინის მძიმე დღეები... მიიწურა ვარდობისთვე, და აი, როგორც იქნა, დადგა ექცსი იქნის. მზის პირველმა სხივებმა გაფანტეს . ნისლი და ბურუსი ნორმანდიის სანაპიროებზე და თავზარდაცემულმა ტევტონმა დაინაბა, როგორ მოსდგომოდნენ ბმელეთს მოწინაალმდეგის ქარები.

ცის სივრცი ერთბაშად დაფარეს ფოლადის ფრინვილებშა, მაგრამ ბოროტმოქმედთ არ უნდათ დაიერონ, რომ განცითხვის დადე ეკვე ახლოა, გრა კიდევ იმედი აქვთ თავიანთი ფიურერისა, რომელსაც მშვილად სძინავს ბერტიცხადენში, ევა ბრაუნთან ერთად "მეებულებიდან მაქვნით მომქრის ნორმანდიისკენ ფელდმარშალი რომელი. ამაოდ, ამაოდ ევედრება მთავარ შგაბს ფელდმარშალი ფონ რუნაზმიტი — ბრძოლაში სტაბატვიული რეზერვები ჩავაბათო, გენერალ ალფრედ იოდლს ნოჩმანდიის ამბავი უბრალო დივერსია ჰგონია და საჭიროდ არ რავსხა. მბილერი გადღვიძოს.

მოსკოვის და სტალინგრადის დიდ დამარქტებათშემდეგ წელში გატებილ ვირმატს, "ომის ქველაზე გრძელმა დღეშ", როგორქ მას დასაფლიშო უწოდეს, მესამე დიდი დამარქტება აგემა. მეორე ფრონტი ძლიერ დიდი დაგვიანებით, მაგრამ ბოლოს მაინც ქიულობად იქცა.

ივნისი... ივლისი... მოკავშირეები უკვე ილ-დე ფრანსის ოლქში იბრძვიან. დასავლეთშიც "მოკლ-

დება საფრონტო ხაზი".

აგვისტო... განთავისუფლებულია კორსიკა. ბმელთაშე-აზღვის სანაპიროებზე გაღმოსხეს მოკავშირეთა ქარი. სამრეთ საფრანგეთის პარტიზანებში ფრთები გაშალეს. ქართველი მეგობრები მბარს უმშეენბენ ფრანგ ამბანაგებს განთავისუფლებულ ბორდოში ერთ-ერთი პირველთაგანი შედის რამუნბირ თავისი რაზმით — "მოკკფებით, მაგრამ არ დავიჩოქებთ" მასთან არიან ქართველი ბიჭებიც. ისმის ქართული — "მოკკფებით, მაგრამ არ დავიჩოქებთ".

დადების შარავანდედით შეიმოსა ქართველის სახელი პერიგოში, ტულუზაში, ალბიში, ტიულში, მონტინიაკში, მთელ სამხრეთ საფრანგეთში.

წინაალმდეგობის მოძრაობის ერთი გაზეთი წერდა:

"ჩვენ უალრესად მადლიერი უნდა ვიყოთ საბჭოთა მატრიოტების, რომელთაც საფრანგეთის მიწაზე მოგვიტანეს მოწინავე და თანამედროვე არმიის გამოცდილება და სიმტკიცეო".

17 აგვისტო, პარიზის აქანუება. საბჭოთა საქართველოს შვილებშა აქაც თავისი სიტყვა თქვეს.

სექტემბერი, ოქტომბერი, კიდევ უფრო მოქნილი გახდა საფრონტო ხაზი. მტერმა დატოვა თავისუფლებისმოყვარე საფრანგეთი, მხოლოდ ლაროშელის, ვაიანის, ლილ-დოლერონის და ლორიანის გარნიზონები განაგრძობენ უიმედო ბრძოლას.

რამუნჩო და მასთან მებრძოლი ქართველები ლაროშელის მისადგომებთან იბრძვიან.

დეკმმერი, 1945 წლის იანვრის პირველი ღღეები. ტევტონი კონტრშეტევაზე გადმოდის დასავლეთში, აღწევს არდენის ტყეებს. ეიზენმაუერი უკან დახევაზე, სტრასბურგის დატოვებაზე ფიქრობს.

ფრანგი გენერალი ლეკლერი აცხადებს, რომ ფრანგებს ურჩევნიათ მოკვდნენ, ვიდრე უკან დაიხიონ...

და აი, იწყება აბალი შეტევა აღმოსავლეთიდან. თებერვალი, მარტი. "მოქნილობა" დაჰკარგა ყავისფერმა ფრონტმა, ის სულ უფრო და უფრო "შემოკლდა".

აპრილი... გაზაფხული... გაზაფხული თავიბისათვის მეჩბრილთა გულში, გაზაფხული თავისუფლებისმოყვარე მიწაწყალზე: მხოლოდ "ყავისფეტი მხეცების" გულს არ ათბობს გაზაფხულის

RJJN JJZMZJKA ZJLJN ZJZJEKA

მზე, მხოლოდ ავაზაკთა მიწა-წყალზე ცივა. ყინავს. 21 აპრილი. ბერლინის გარეუბნებიდან წითელი არმია ცეცხლს უშენს ყავისფერ ბუნაგს.

პირველ მაისს, საიმპერიო კანცელარიის სარდაფში, "პმა" და "დედა" თავის ბავშვებს ხოცავენ. შემდეგ გერ და ფრაუ გემელსები ეზოში პოდან და იქ მათ ესესელები ულებენ ბოლოს და მერე სწვავენ. დარჩა ნაცარი ბავშვების და "მშობლების"… შვილების მკვლელებად მოიგონებს ისტორია ამ წყვილ აფთარს.

და აი, ორმა ძმამ — რუსმა და ქართველმა იმავე რაიხსტაგზე წითელი ალამი ააფრიალეს.

კიდევ რამდენომე დღე იბოგინა "პლევამოსილმა" ვერმაბტმა და 8 და 9 მაისს იარალი დაჰყარა, ხელები მაღლა ასწია.

* * *

1946 წელს დაბრუნდა გერმანიიდან დემობილიზებული, შარავანდედმოსილი რაინდი რამუჩჩო. ოქანში მესტუმრა. ერთმანეთს გადავეხვიეთ. მეულლემ სუფრა გაშალა.

— დღეს ერთად უნდა ვიზეიმოთ საბოლოო გამარქვება. ვიზეიმოთ ქართულ ყაიდაზე, — ვუთხა-

რი მე.

ბასკმა ნაღვლიანად გაიღიმა:

— ვიზეიმოთ, ძვირფასო, მაგრამ გამარჩვება საბოლოო რომ არ არის! ჩემს ქვეყანაში კიდევ დარჩა ყავისფერი ტურა, ის კიდევ კარგად გრძნობს თავს.

გავჩუმდით. რამუნჩო მართალი იყო.

ვივახშმეთ. წასვლის წინ რამუნჩომ მითხრა:

— ჟორჟ! მე ესპანეთში მივდივარ, მოვედი გამოგემშვიდობო, ვინ იცის, ბედი რას გვიშზადებს. შევხედე, მის კეთილშობილ შუბლს ნაოჭების ნაცვლად სიკვდილის დაღი აჩნდა.

სხვა ვერაფერი მოვახერხე, გარდა:

— კარგი, მაგრამ ჩვენ კიდევ ვნახავთ ერთმანეთს,

— ხვალ დილის მატარებლით მივდივარ ბორდო ში, მერე, მერე კი პირინეები, საცალფეხო ბილიკები და...

შეორე დღენ დილით აუსტერლიცის სადგურზე უკანასქილად გადავებვეთ მე და ჩემი მეულდე საუკარელ მეგოპარა. უკანასქელად დაგეაქნია მან ხული ვაგონის ფანქრიდან, და რამდენიმე კვირის შემდეგ საზარელი ცნობა ესპანეთიდან: ქრისტინო მტერა ხელში ჩაუვარდა... ჩამოაზრჩეს.

წინაალმდეგობის სახელოვან რაზმს — "მოვკვდებით, მაგრამ არ დავიჩოქებით", სარდალი მოუკლეს... მოკლეს, მაგრამ ვერ დააჩოქეს.

ლესი... თავლეს... ათა გეთ დათა ეთა სამშობლოს დიდგანა დაესილებულს დაბრუნების ჟამი დაპიდგა. წამოსვლის წინ მომინდა, ოჰ, როგორ მომინდა მნებას ის მიდამოები, ადამიანები, ძმები და მეგობრები. მომინდა და მეორე ღლესვე ბორღოში გავმცზავრე, ჩახვლისთანავე ვესტუმიე "გაშივლას" (ემიმ მარსელ რებმ

— ოხ, რა მადლობელი ვარ, რომ მომიგონე, გი. მეულლე იხმო, გამაცნო.

— აბა, სოლანჟ, ეს ის ქართველია, რომელზედაც ბევრ≴ერ მიბაასია შენთან. გასკონური საჭმელები უყვარს. აბა, შენ იცი, არ შემარცხვინო.

— მოხარული ვარ, ბატონო, რომ გაგიცანით. თუმცა ძალიან ცუდი მზარეული ვარ, მაგრამ ვეცდები გასკონეთის პრესტიჟი დავიცვა.

— მეც ბედნიერი ვარ თქვენი გაცნობით, ქალ-

ბატონო. რაც შეეხება გახკონური სამზარეულოს პრესტიჟს, ძალიან ნუ შეწუხდებით, რადგან ომმა და ოკუპაციამ გურმანობა გადაგვავიწყა...

სადილის მოლოდინში ვილაპარაკეთ ამხანაგებზე. წარსულზე, მომავალზე და ბოლოს ვუთხარი:

— ძვირფასო მიშელ, მე გამოსაშშვიდობებლად გეახელი, ერთ თვეში სამშობლოში ვბრუნდები. — რა ბედნიერი ხარ, — სიტყვა ჩამომართვა გას

კონელმა.
— მინდა წასვლის წინ ყველა ვნახო, ძმები, მეგობრები, "ბებერი მეკობრე", აბე ურუტი და...

ქრისტინოს ოქაბი. მიშელი მოიღრუბლა, მწუხარება დაეუფლა მას, ცრემლები მოადგა მის წამწამებს.

შევშფოთდი:

— რაო, რაიმე უბედურება ხომ არ მოხდა? შევეკითხე შეძრწუნებულმა.

— რაც მოხდა, იმაზე მეტი რა უნდა მომხდარიყო?

ქრისტინოს ოჯახი თურმე პაპა ომუატმა "დაი საკუორა", ერთად, ერთ პერქვეშ ცხოვრობენ, ერთად იცრემლებიან. ერთად გლოვობენ. მათთან არის აბე ურუტიც. მისი ამბავი არ გაგიგია?

- sha, ha amboa?

— ვატიკანის ბიძანებით, აბე ურუტის სამღვდელო ლიჩსება ახადეს და "ურწმუნოებთან მეგან რული დამოკიდებულებისათვის" ეკლესიდან გაპრული დამოკიდებულებისათვის" ეკლესიდან გაპმევეს. თქვენი "ბებერი მეკობრის" დაჟინებით თხოვნით მან ბილოში დაგოვა და ომუატთან, ბრისუში გადასახლდა. ახლა ერთად არიან, ერთად ტირიან, ნაღველსა და მწუხარებას ინაწილებენ. ემ! აბა რომელი ერთი გითხრა, წავიდეთ, თვითონვე ნახავ.

ბრისკუში კვირა დღეს ჩავედით. შუადღე იქნებოდა. მიშელმა მანქანა ქუჩის კუთხეში გააჩერა, ერთ სახლს მიაჩერდა, მეც იქით გავიხედე, კოპწია და ლამაზი სახლის კარებზე წარწერას მოგკარი თვალი. — ვილა მანიტობა — "მებერი მეკობრის" ბუ-

60gn.

ვერ გეტყვით, რამდენ ხანს ვუცქირეთ ამ სახლს. გაილო კარები და სახლიდან გამოციდა სამი მანდი- ფოსანი: ორი ზინერი, ეროიც ახალგანდა, სამივე შავებში, მათ სამი მოხუცი და ეროი ბავშვი გამომ-კვა, ქოჩაში გამოვიდნენ და პატარა მდინარისაკენ გაემართნენ. ყველას თავი ჩაელენა, მდუმარიდ მი-პინებდნენ. მათი მორთულობა, მოძრაობა, ყველა- ფერი მწუბარებას და ვლოფას დაედადა; მზოლოდ პატარას ამაყად ექირა თავი და მის თვალებში, მის ნორჩ თვალებში რაღაცნაირი სითამამე ელავდა. მი-სი თვალები რაღაც მჩისხანეს ამბობდნენ.

ვუყურე, ვუყურე მის თვალებს და ქართული ლექსი გამახსენდა. აი ისიც. მაპატიოს მკითხველმა, მხოლოდ ერთ სიტყვას გამოვცვლი.

> კიდევაც დაიზრდებიან ბასკეთს ლეკვები მგლისანი, ისე არ ამოწყდებიან, ≰ავრი არ ჭამონ მტრისანი.

იმ დიდ მწუხარებას თან, იმ ნორჩ მრისხანებასთან მისვლა ვერ შევძელით და... ლაჩრულად ბორდოში გამოვიქეცით. წერილით დავემშვიდობე საკვარელ დამიანებს.

მას შემდეგ ოცი წელი გავიდა... რამუნჩოს ადგილი ღირსეულად დაუქერია ...რამუნჩიტოს".

დასასრული. იხ. "დროშა", № 1, 2.

დიმიტრი ალექსიძეს 60 წელო შეუსრულდა...თითქოს არავინ ელოდა, რომ ასე მალე ეწვეოდა სიბერე დიმიტრის, მაგრამ სიბერე რას ჰქვა, როცა იგი საგსუა სულიერი სიჭაზუკით, შემოქმედებითი ეწიჭიით. როცა მას ესაუბიებით, ან მას ჩემეტიციებს უყურებთ, ასე ვეგონებათ, რომ იგი სწორედ აბლა განიცდას ნამდეოთ აბოლაგარდობას, შემოქმედებით აბლების აღზევებას.

მან სიჭაბუქშივე შეიყვაზა თეატრი და არახოდეს არ ულალატნია მისწილოდა ატატი და არახოდეს არ ულალატნია მისწირაოდა ამ ეცნაუგავალატნია მისწირაოდა ამ ეცნაუგავალატნია მისწირაოდა ამ ეცნაუგავალა, იქა მასაღუმლოებია და ტეფილია იგი ბავმისი განსნის სურვილი არ ასვენებდა გაბუქა. სასგავაზდა, ოქტომბრის ქარიშალი" და "წითელი
თოვლი" — ასე ერქვა მის ბირველ დრამატურგიულ თზულებებს. პიესები გულუბრყვილოდ იყო
და გავალი გავალატის გავალატის განალატის განალატის გავარების განალატის გავარების განალატის განა

სკოლის წარმოდგენებს საოჯაბო სპექტაკლები სევლიდა. მისი პირგელი მაუტრებლები ბამუა, ბებია, დები და მეზობლები იკვნენ. სახლის კაროან გაკრული აფიშა იუწყებოდა, რომ "ალექსიძიანთოკაზში" წარმოდგენა იმაროებოდა. დომიტრი იუო რეჟისორი, მსახიობი და დრამატურგიც. ზოგჯერ ლექსებსაც კითხულობდნენ და მისი ავტორიც დიმიტრი იყო. მერე სხვა ავტორების პიუსემმიც მოიკიდეს ფეტი რეჭერტუარში. სკოლაში დადგა "კალამის "როგორ", ბ. ლავრენიების "როვეება".

...მერე, დაუვიწყარი საბალეტო სკოლა. იტალიელი ქალის მ. პერინის მიერ დაარსებული. გატაცება პლასტიკი, რიტმით, კომპოზიციებით. შეხვედრები, სიხარული, კამათი, ოცნება მომავალზე. ფიქრი თეატრზე, ახალ სბექტაკლებზე.

დიმიტრი სასწავლებლად გაგზავნეს მოსკოვის ლუნაჩარსკის სახელობის თეატრალურ ინსტიტუტშეხვდა იგი რუსული სცენის გიგანტებს: სტანისლავსკის, მეიერბოლდს, სუდაკოვს.

მიიწურა სტუდენტობის წლებიც, მოახლოვდა სადიპლომო სმექტაკლის დადგმის დრო. ალექსიძე თბილისში დაბრუნდა გაზეთმა, კიპივდაშ ქცითხვე- ლებს აუწყა, რომ ინსტიტუტი დაამთავრა 28 ახალაგაზიდა რედისორმა. მათ შორის გამოირჩვად. ალექსიძე, რომელმაც ბრწყინვალედ დაიცვა რო-მაშოვის პიცხის "მებრძოლების" დადგმის თავისი გეგმაო.

დიმიტრი ალექსიძე იმ დროს ჩაება ქართული თეატრალური (ხოფრების ფერხულში, როცა ის-ის თუო ჩვენი თებტრალური საქაროდან წავიდა ახმე-ტელი, ზოლი ცოტა უფრო აფრე — მარქანიშვილი. ქართულ თეატის მძიმე დღე დაუდვა, მარქარებულმა აუდიტორიამ ეჭვის თვალით დაუწყო თეატის ცქერა, პრესაში გაჩნდა ცნობა, რომ მარგანიშვილის დაუტატს სათავეში ჩაუდვა აბალი ხელმძღვანელობა და ანთაძის მეთაურობით. გამოცხად
და სარეტისორო კოლეგიის შემადგენლობა: " კუშ-ტაშვილი, გ. უურული, უ. ზეგიძე, გ. სულიაშვილი, შ. დამბაშიძე და დ. ალექსიძე ალექსიძე მიწვეული იქნა აგრეთვე ოპეტის თე-ტრში "სევილი-

როგორც დიმიტრი იგონებს, სულ მალე ა. ბორაას თბოვნით მან რუსოაველის თაგარში დაიწყო მუშაობა. თეგატრა სტუდის აჭარული სქცია შეუდგა გამოსაშვები სპექტაკლის სამზადისს. ალექსიძის აარჩევანი ქ. გოლღონის "სასტუმროს დიასაბლისზე" შეჩერდა.

.... კომედიის ეანრით დაიწყო დ. ალექსიძის შემოქმედებითი გზა რუსთაველის თეატრში. რუსთა ველელებს კი ტიაგიკული კოლიზიები უფირო ხიბლავდათ, ვიდრე კომედიური სიტუაციები. მის სცენაზე ქერ კიდევ ცოცხლობდნენ "ლამარა" და "ან-

ზორი", ქერ კიდევ მძლაგრად ისმოდა სმა "გარა ნების წინააღმდეგ", მაუურებელს აღელებედა ბერსენევის ბედი და დაძაბული უუურებდა ბის-აულიერ განწმინდას.

ახატუმიოს დიასახლისმა" თითქოს ჩალაც ახა-"სასტუმის გარე გარე გარე ფოგის გარე გარე გარე გარე გარე გარე გარე გარე ფოგის გარენოქმედე დი, იქნებ არე ახალი მულე იქტის გარენომან, რქცე ლი, იქნებ არე ახალი გარეტის გარენომან, რქცე ოსატუმიოს დიასახლისმა" თითქოს ჩალაც ახაოსატუმიოს დიასახლისმა" თითქოს ჩალაც ახაოსატუმიოს დიასახლისმა" თითქოს ჩალაც ახაოსატუმიოს დიასახლისმა" თითქოს ჩალაც ახა-

მაგრამ ალექსიძე გრძნობდა, რომ საჭირო იყო თანაბარი ძალით მოესინ‡ა კომედიურიცა და დრა-

ქ. გოლდონის "სასტუმროს დიასახლისს" გ. მდივნის "ალკაზარი" მომყვა.

კომედიური ეანრის სპექტაკლებოდან დიდი წარმატებით აღინიშნა გ. სუნდუკიანის "ჩებო". ეს იუო მართალი, ძლიერი და კოლორიტული აქტიორული სახეების ნამდვილი გამოფენა. დიდი სცენური ტრადიციის ამ პიესაში რეეისორმა გვიჩვენა ახალი აქტიორული ნიჭიერება, თამამედროვეობის გონნო ბა:და გარდასახვის ძლა. "პეპოს" გოგლის "ქორწინება" მოჰყვა, ხოლო მას "დონ სეზარ დე ბაზანი". ამის შემდეგ ალექსიქმ ი. ჭავჭავაძის "გლახის ნაამბობი" დადგა.

TITTTICAL SES

compon sendlodg.

ფოტო დ. დავიდოვისა.

....,გლაბის ნაამბობის" ტებტიციები მიდიოდა. თეატის კულისებში კი ცხარე კამათი თეო. კამათი თეატის ხელგ, მის წარსულს და მომავალს შეცხებოდა. ახალგაზრდები ფსიქოლოგიური პიესების დადგმას მოცითხოვდით. მიგვაჩნდა, რომ თესების ძველი თათბის აქტიორულ საშუალებებში ბევრი ჩამ აყო მოძველებული. მას თითქოს აღარ შეეძლო გმირის ფსიქოლოგიური განცდების, თუაქიზი ნოუანსების, მოძოიოლგიური განცდების, თუაქიზი ნოუანსების, მოძოიოლგიური განცების ამადა აქტიოტილ საშუალებებზე ვთექრობდით იმბანად.

დილა გაიმეგებოდა აბალი სპექტაკლის მომავალი. არც ალექსიძის შთაგონებულ რეპეტაცდის აქცევლი ურალებას იცებტი დილა ბანია შეჩვეული იყო მის მგზნებარე რეპეტიციებს. ზოგიიტითი მსაბიობი წინასჭარ ამტეცებდა, თუ როგირი იქნებოლა გასაბის პებაი. ნიმილაზმის ატმოზფერო კარგს არაფერს უქალდა არც ტევისორსა და არც სპექტაკლის მოავარ შემარულებებილი. ბალგაზრადებასათვის პრინციპული მნიშვნელობა ჰქონდა სწორელ ვასაძის შესრულებას, ღიდი მსაბიობი

დაიწყო გენერალური რეპეტიცია. კულისებიდან გამოჩნდა დარბაისელი, გკვიანი მოხუცი. სცენაზე შემოვიდა და თითქოს უცებ გაივსო, გათბა სცენა. სულ სხვაგვარი აზრი და მნიშვნელობა მიეცა ყველაფერს. იგი მცირე ხანს დატრიალდა ეზოში. ალერსიანად მოავლო თვალი იქაურობას, ფაქიზად მოსინქა ბის ტოტი, მერე ეზოში წნელი გაასწორა. საგულდაგულოდ ჩაკეტა ჭიშკარი, წყალზე დაიბანა ხელები და გასაოცარი ხმით შესძახა: — "გოგო თამრო". ეხ იუო აქამდე უცნობი ხმა, რომელმაც წამიერად ყველა შეგვძრა. დარბაზი გარინდულიყო. იდგა საოცარი სიჩუმე. მხოლოდ ტანქული ბერიკაცის გულისცემა ისმოდა. ეს იყო პეპია, რომელსაც ბევრი რამ ენახა ამქვეუნად, მაგრამ მუხასავით იდგა ქარსა და წვიშაში. მას ედგა ქართველი გლეხკაცის სული, მისი მიწის ძალა და ეს აძლევდა სიმსნევეს. მან იცოდა თავისი კაცური უფლება და მზად იყო მის დასაცავად მომკვდარიყო. კეთილ შობილური სიდიადე შვენოდა ვასაძის ბებიას. ის დადიოდა დინგად და მძიმედ. ლაპარაკობდა ძუნწად და სადად.

მსახიობი ლრშად ჩასწვდა პეპიას რთულ ფსიქოლოგიურ საშყაროს, იგრძნო მისი ტკივილი და სიხარული. მოძებნა სადა, რეალისტური საშუალებები გმირა შინაგანი ცხოვრების, მისი მთრთოლვარე სულის გადმოსაცემად.

...რეპეტიცია დამთავრდა. წამოვიშალეთ. ვეხვეოდით რეჟისორს, ვულოცავდით წარმატებას.

ვასაძის პეპიამ კაშათის ხალისი დაგვიკარგა, დიდმა ხელოვნებამ შეგვძრა და გამოგვაფხიზლა.

1965 წელს ალექსიმმ "ოიდამოს მეფე" დადგა და საზოგადოებამაც თითქოს სრულიად აბალი სახით იბილა "ქომედიის რეჟისორი". ეს იყო ხარისსობრივად ახალი, განსხვავებული მასშტაბის სპექტაკლი.

თითქოს დიდმა ფარულმა შემოქმედებითმა სტიქიამ ამოხეთქა თეატრის ხცენაზე.

"ალექსიძის დადგმა, — წერდა გამოჩენილი კრიტიკოსი ს. მოკულსკი, — უპრეცენდებჟო მოკლება საგმოთა თებტიზი სატოროში. მისმა ტროუმდალურმა წარმატებამ საბჭოთა სცენას დაუბრუნა ანრიმელი მზატქრული ლიჩებულება". "ბრავდის" ფურკლებზე აღნიშნული იყო, რომ "სბექტაკლის ტიქგმნილებზ უძლებ შევეკანეთ ამ ანტაკური ტიაგედიის გმირთა სულიერი ლელეის დიდ, როულ ტანქათ აღსაგმაც სამფაროში, ავეტაცებინეთ აღამაანის ბედის სიროულის ჩენებით".

არც ერთ სბექტაკლს, არც ერთ შრომას იმდენი სიბარული და პოპულარობა არ მოუტანია ალექსიიბათვის, როგორც "ოიდაბიან მეფეს", ამტერდან, დარწმუნებულმა თავის, ახალ შეხაძლებლობებში, მეტი დაგერებით დაიწყო გმირული თეატრის მბატვრული პოზიციების განმტაცება. "ოიდიბოს მეფე" კი რუსთაველის უქატრის საეტაპო სპექტაკლი გაზდა ივი დიდგანს დარჩება. როგორც ფიქრის, ძიების, კამათის, ბავტაცებისა და მიბაძის საგანი.

"ოიდიპოს მეოის" შემთვა ალექსიძის შემოქმე დეგის ყველაშე შამგნელშობანი სყვ. "პატირისობის დეგამა. მს სუქტაქლინ გაგარმავა "ოიდიპობზოს მიღწეული მებტელება და მატეოლი გატი გაიციაბობთ გაედი შეეთავას არმანტიკული ნაკალ, გაამდილბა ფექიზა ლიტიბშით და კილევ უფრო მრავალელანი. ანა გახალ გარმოდენა. ემოციურ გამარგატებაში, მაღალ პატითტულ შემართებაში მთელი ძალიო გაცოცხლდა ასტორიის სული, საბალბო ტრაგედია დატითალდა სტიზის სული, საბალბო ტრაგედია დატითალდა სტიზის

დ. ალექსიძის ცხოვრებაში მუდამ დაუვიწყარი იქნება ე. წ. "კიევის ბერიოდი". უკრაინაში ი. ფრანუჩისა და ლ. უკრაინკას ხახელობის თეატრებში მან მიიტანა თავისი მგზნებარე ბელოვნება, ძლიერი უკრაინელი მაუურებლოს გული, უცებ მოექცა თეატრალური მოვლენების ცენტიში, დიდად გაიმბაურა მიმან ბეგებავლებშა "როვევამ". "ურიელ აკოსტამ" და განსაკუთრებით სოფოკლეს "აზტი. "განტელი ნაციონალური თეატრის — ფრანკოს სახ. თეატრის მბატვრული ბელმძღვანელი და უკრაინის სასი სახალზო არტისტი.

დ. ალექსიძე სამოცი წლისთავს მარქანიშვილის თეატრში ხვდება. იწყება მისი ცხოვრების ახალი უურცელი. მას წინ კვლავ როული და მიგლვარე დღეები ელის. ეს არის შემოქმედებით წვის და ძიების ღელვა. მისი მოუსგენარი ბუნება, მისი სალისიანი და პოეტური სული ბევრ სიზარულს პირდება კაროველ მაუურებელს.

3360E 3036590

6 1 6 1 8 7 6 1 1

ნონა გუნია იმ ბედნიერ ადამიანთა რიცზეს ეკუთვნის, რომელთაც წილად მადებათ ხოლმე დირსეულად ატარონა სახელოვანი მამის, დიდი საზოვაღო მილგაქნის, ერთხვან ალიარებული და დაფასებული ადამიანის შვილის სახეიი. (მნობილი მწერალი და მსახიობი გალერიან გუნია განსაკუთრებული სინაზითა და სიყვარულით ეპურობოდა თავის ნაბოლაბია გოგონანა.

ვალერიან გუნიას ოქახში აღზრდილ ბაგშვს, ბუნებრივია, რომ თავიდანვე ჩაენერგა გულში მგზნებარე სიყვარული სელოვნებისადში.

თექვსმეტი წლის ნონა, საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ, შედის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიურ ფაკულტეტზე; იმ ხანებში უნივერსიტეტში ხალხური ცეკვების შემხწავლელ წრეს სათავეში ედგა სახელმოხვეჭილი ქორეოგრაფი, ამჟამად რეხპუბლიკის სახალხო არტისტი ქანო (ირაკლი) ბაგრატიონი; დიდი ინტუიციის მქონე ხელოვანმა ჩააბა ნონა მხატვრული თვითმოქმედების წრეში და ნონამაც მასწავლებელს იმედი გაუმართლა, სულ ცოტა ხანში გამოამჟლავნა რიტმის მკვეთრი შეგრძნება, შინაგანი გზნება, სხეულის მოძრაობის სიმსუბუქე; ქანო დიდი მონდომებით შეუდგა მუშაობას

ნიჭიერ გოგონასთან და მალე გამოიყვანა იგი საცეკვაო ასპარეზზე.

პირველი ცეკვა, რომელიც ქანომ ნონაზ შეაწველა, ეს ივო ოსური; ნამეგარ (ცეტიზერ, კოზებავ პაქიდელი ტანით, ფრთებგაზლილი ფრინველივით დაბიბალებლა ნონა უნივებსიტეტის კლუბის სცენაზე: მაუნოებელთა დაბიბაზა ამშვენებდნენ ჩვენი საიქალულო მეცნიეტიები — აკაკი შანიძე, გიორგი აბფლედიანი, აბროლდ ჩიქობავა, აწ განსვენებული კაბლამ ოფუტია და სხვებო, რომლებიც მუდამ დიდი ბიბარულით ციგებებოდნენ თავიანთი სტუდენტების წარმატებებს.
გადა ა შანიძე იგონებსა დღემდე
ატადა განიძე იგონებსა დღემდე
არ დამფრუებია ის შთაბებდილება.
რომელიე ოსურმა (ეტკამ მოახლნა
ჩემზე: ნონა გუნიას ნაჩნარი მბრიშირარ, მისი დამგუნებლი მორათიბა
მთელს ანსამბლს განსაკუთრებულ
იერს აძლევდა ნონა გუნია ჩემა ბღე დენტი იყო, კარაგად სწავლობდა და
შემდგომში (ცნობილი მოცეტკავე გაბდა. მე ბეგრგერ მინახავს მისი შესრულებით. სჩავლასხვა (ეტკეში, და იგი
სამართლიანად იმსახურებდა მხურვალე მიწონებები.

ასევე ალტაცებით გვიამბობს აკად. გიორგი ახვლედიანი ნონას ცეგაზე: ნონა ბუნია ბიწყინგალიდ აბრულები და ცეგაზე: წონა გირა ბიწყინგალიდ აბრულები და ცეგა "ქართულს", შეიძლება ითქვას უბადლოდ; ასევე ძალიან მომ-წონად მანია შებრულები "განდაგან", განსაკუთრებით ყურადლებას იქცევდა სახის გამომტეკვედება, რომელბიც ნონა ცეგები შინაბის უფარდებდა; ჩემი აზრით, მშვენიებთ, მომბიბავლელი სცენიუბი გარეგნობა დიდად უფუთბდა ბელი გარეგნობა დიდად

ნონა გუნია თავის დაოსტატების პროცებში მებდაც ჰირთული კლახი- კური ქორეოგრაფიის ფუძენდებელის დავით ჩავრიშვილს. მომთხოვნმა პეფავოგმა მას ბევრი რამ შესძინა; ამის შემდეგ ნონა 1889 წელს მონაწილე- თბს ესტრადის მასახიობთა სრულიად საკავშირო კონკურსში, სადაც გამოდიდნენ ყველა ტებპუბლიკის ებ-

ტრადის ვარსკვლაცები; ქართველმა მსახობებშა აქ ბრწყინვალე გამარგვება მოიპოვეს. ესტრადის საკაფშირო კონკურბის ლაურეატობის წოდება მიენიჭათ ვახო გოძიაშვილს, ილიკო სუბიშვილს, ქეთო გაფარიძეს, თლია დოლიძეს, ნონა გუნიას.

სახალხო არტისტი ვასო გოძიაშვი. ლი იგონებს:

— კავშირთა სახლის ხეტიტმიან დარაზში ტევა აღარ იყო. მოსკოვილები ეცნიბოლნენ მოკავშირე რესპუბლიკებიდან ჩამოსულ რჩეულვით გამოსრიალდა ნონა გუნია, თეთგამოსრიალდა გამოკანია გამოწყობილო
გამულისპირია - მა გვერია გამოწყობილო
გამოსტიალ გამოგანიან გამოწყობილი
გამოსტიალიატ რომ დედოფალივით მშვენიერი იკო ჩეგინ ნონა.

მოსკოვის პრესა ქებით იხსენიებდა ქართველ მსახიობთა სახელებს.

ნონა გუნიას დაბადებიდან 50 წედა შეუსრულდა. ამ პატარა წერილში და გუნილია მთელი მისი შემოქმედებითი მოღვაწეობის მიმობილვა, მაგრამ ერთი რამ აუცილებლად უნდა აღინიშნის — ჰან, როგორც მოცეკავემ, როგორც მსაბიობმა დიდი ამაგი დასდო ჩვენი მშვენიერი ქართული საცეიკვიო სელოგნების აუცავების საქმეს.

60CO 838383.

960096 6003030

მე კარგად ვიცი, რომ დრო იცვლება, ზშირად ხსენება არ ღირს იმ ძველთა, მაგრამ მე მაინც არ შემიძლია იმ სამასი წლის გადავიწყება.

ვიცი, დღეს ბევრი სიხარულია, ვიცი, დღეს ბევრი სასწაულია, მაგრამ წამოდი, ნახე ხიხანი, — ≵ერ ყველა ტკივილს არ გაუვლია.

ის ქვები ჩემთან მრავალს ამხელენ, გონიო ამბავს არ დამიმალავს. მე კარგად ვიცი, დარდი რამხელა მიაქვს ამ ჭოროხს, ღელვით მიმავალს.

ბშირ ჩაფიქრებას ნუ დამიძრაბავ და ნურც წარხულში ხშირ გადახედვას, მე ძველ ნანგრევთა ნაღველი მახლავს, თუმცა სახლს ვაგებ ახალს და მედგარს.

ნამუბა≰ირალ მოძმეს რომ შევხვდი, ვთქვით როგორ გვთიშეს, როგორ გვაწვალეს, ბოსფორთან ვკოცნეთ ჩვენ ერთმანეთი და თითო წვეთი ცრემლი გავცვალეთ.

ფერისცვალებ. წლებმა იციან, მე მოგონება ვიცი იმ ძველთა, რადგან ქერ კიდევ არ შემიძლია იმ სამასი წლის გადავიწყება.

მითხარ, როგორაა მემლექეთი, ჩემი სანატრელი საქართველო, რამე იმნაირი გამაგონე, გული დაკოდილი გავამრთელო.

მითხარ, როგორაა მემლექეთი, მე სულ მასზე ფიქრით დავდიოდი, ახლად დავიბადე, თბილისიდან ხმა რომ დავიგირე რადიოთი.

კაი მექართულე ვეღარა ვარ, მაგრამ სული მიდუღს იმოდენა, რომ შიგ სიტყვა მარად მშობლიური, როგორც გაზაფხული იტოტება.

მითხარ, როგორაა მემლექეთი, მცხეთა, ქობულეთი, კახაბერი. იგი ნიადაგ თუ არ ვახსენე, მაშინ ერთი წუთიც დამაბერებს.

ლუკმა არ მაკლია მართალია, მაგრამ სამშობლოთი ღარიბი ვარ, აი, ამნაირად, უსიცოცხლოდ, მთელმა სიცოცხლემა გაირბინა.

მითხარ, როგორაა მემლექეთი, აქ ჩვენ არ გეგონოთ ჩამქრალები. იზმითს, ეგეოსის ნაპირებზეც ვაგეთ საქართველოს სახლ-კარები.

მითხარ, როგორაა მემლექეთი, ჩემი სანატრელი საქართველო, რამე იმნაირი გამაგონე, გული დაკოდილი გავამრთელო.

Ayor Gandele

ხანდახან გული ძლიერ დამეწვის, რომ აგინებენ ბათუმის წვიმას; მათ არ იციან, შტოზე წვეთები რა სევდიანი ლიმილით ბრწყინავს.

მათ არ იციან, წვიმა შხაპუნა რას ეუბნება თვითეულ ფოთოლს, არ შეუძლიათ სახურავებზე დაქცეულ წვეთის ხმა შეიცოდონ.

მათ არ იციან, როგორ უხდება ხეებს, ქუჩებს და სივრცეს მთებიანს, როცა ღრუბლიდან თბილი თქეშები ქალის თმებივით დაეშვებიან;

როცა მაღალი მაგნოლიები ზღვაურის ალერხს ინაწილებენ და ხორუმივით დარხეულ ტალღებს კენგები ტაშით მიაცილებენ.

თუ დაფიქრებით ყური მიუგდე მტირალ ბავშვივით ლამაზ ბუნებას, შენ გაიგონებ, შენ დარწმუნდები, რომ წვიმა ტკბილად გესაუბრება.

ჩვენებურსა მგავს აქაურ მიწის დედური სახე, მწიფე ბალები, უნგრეთის მზეო, მე შენი სიცხით, ვით სატრფოს კოცნით, დავიდალები.

შემომახვიეთ ვაზის გრეხილი, აქ, საწნახელთან მსურს ღამის თევა, ლექსივით ჩქეფდეს მაჭარი გრილი, ხარის სისხლივით რომ მოსდის მტევანს.

უნგრეთის მზეო, შემომეთბუნე, რათა ზიჩივით ვხატო წარსული, მის ფუნჭის ქვეშ ხომ მძლავრად გუგუნებს ჩიმი სამშობლოს ამაჟი სული.

მაშ, მომეც სხივი, მზევ, ერთი ღერი, რომ გადავჭიმო ჩანგზე ვით ლარი. და საქართველოს ტკბილი სიმღერით გადავიხადო უნგრეთის ვალი.

მე ახლაც მესმის ვიეტნამური მიწის კვნესა და ზეცის ხმაური, მე ფიქრით მივსდეა წითელ მდინარეს და გადავდივარ დაბომბილ ხიდზე. მე ჰანოიში ნაცნობი მხვდება, იგი უსიტყვოდ ხელზე ხელს მკიდებს.

მწუხარე კვამლში ვხედავ ნანგრევებს, მიწაზე დაურილ დასრესილ ბანანს, და, ვით დაჭრილი ქარისკაცები, გზად შეტრუსული ხეები დგანან.

ჰაერში ნისლად ამდგარა მიწა, მიწა, ვით დარდი, შუბლზე მედება. მარტო ტუჩებით მიღიმის კაცი, ის მარტო ჩემთვის თუ ემეტება.

არა ჩანს ცრემლი, არა—ჩანს შიში, აქ დადის მხოლოდ ძლიერი რწმენა. რწმენა, რომელიც სისხლიან ხიშტით სამხრეთის ცაზე გმირმა დაწერა.

ᲧᲕᲔᲚᲐᲖᲔ ᲛᲬᲐᲠᲔ ♥ᲣᲗᲔᲑᲘ

20,000

აღარ მომასვენეს ბავშვებმა — კვირას ზღვაზე წაგვიყვანეო. დავთანხმდი. წინა დღით ცოლმა ყველაფერი გაამზადა, ჩანთებში ჩააწყო, და როგორც კი გათენდა, გზას გავუდექით.

ავტობუსით მივემგზავრებით. ნათელა აქაც არ ისვენებს, პატარებს ეფერება, არიგებს, უვლის. მე ი ავტობუსის მინებში ვიუურები და ჩემს ფიქრებ-

ში ვარ გართული.

მხრებზე ვილაცას შეხებამ გამომარკვია. უცხო კაცი მადგას თავზე. ნეილონის თეთრი პერანგი აცვია, სახეზე სიგამხდრე ეტუობა, დიდრონ თვალებს რატომლაც ძლივს ახელს, ისე როგორც ღამენათევ, ან ლვინომოკიდებულ კაცს სჩვევია ხოლმე.

დიდხანს შევყურებ.

— ვითომ ვერ მიცანი! — ირონია გარეული კილოთი მეუბნება იგი.

სახე მივაბრუნე, ავტობუსის მინებისაკენ გავიხედე. "ნუთუ ოთარია", — ვფიქრობ ჩემთვის.

ოდესლაც ის ჩემი ახლობელი ამხანაგი იყო. სიყმაწვილეში ერთად დავდიოდით საბედისწერო გზებზე, შრომაგასწორების კოლონიაშიც ერთად ვიხდიდით სასჭელს. მე, პატიმრობიდან დაბრუნებულმა, სამუდამოდ უარი ვთქვი წარსულზე, ვცადე ადამიანური ცხოვრება დამეწყო... იმდენი შევიძელი, რომ ინსტიტუტშიც ჩავირიცხე და ექიმი გავხდი. ოთარი კი... ნუთუ ისევ ძველ გზას გაჰყვა?!

მინებს თვალი მოვაშორე და სახეში შევხედე. ისევ თავზე მადგას და ოდნავ გახელილი თვალებით მიყურებს.

— ოთარი ხარ? — ვეკითხები.

— ვითომ ვერ მიცანი! — ისევ იმ კილოთი იმე-

ნაწყენია, არ ელოდა ასეთ შეხვედრას. ავტობუსი მიჰქრის ცხელ ასფალტზე.

— როგორ ვერ გიცანი, ბიჭო, შენ ოთარი არა ხარ? — ვუთხარი და ხელი ჩამოვართვი.

—შე ვარ, კაკო, შე,—მითხრა ოთარიმ და გადამეხ-

ვია, ერთმანეთი მოვიკითხეთ. მერე ჩემს ბავშვებს მოეფერა, ცოტა ხანს კიდევ ვისაუბრეთ, შემდეგ თავის ადგილზე დაბრუნდა, და‡და და ფიქრებს Bonras.

ოთარის თეთრი პერანგი გამჭვირვალეა და მგზავრები განცვიფრებით უყურებენ ზურგზე მიხატულ უცნაურ სურათებს. მის წინ, სავარძელზე უსინათლო კაცი ზის; თხუთმეტი კილომეტრი ისე გავიარეთ, ბრმას ბმა არ ამოულია. მაგრამ მე მასზე კი არა, ჩემს ყოფილ ამხანაგზე ვფიქრობ.

- რა ლამაზი ბიჭი იყო და, რას დამსგავსებია! და უცებ ვხედავ — ოთარი გვერდით მჯდომ ხანშიშესულ კაცს ქიბეში ხელს უყოფს. სიმწრის ოფლში ვიწურები, საცაა გაიგებს ის კაცი ყველაფერს და ატყდება აურზაური... რა ვქნა მაშინ, სად განდაბაში წავიდე? ჩვენს საუბარს რომელი მგზავრი არ უსმენდა?

არა, დაყოვნება არ შეიძლება! განზე ვერ გავდგები, ის იყო უნდა წამოვმდგარიყავ და მათთან მივ. სულიყავ, როცა უცნობი მგზავრი აყვირდა.

ოთარმა და მისმა მხლებლებმა ავტობუსი გააჩერებინის და სასწრაფოდ გადახტნენ.

მოხდა ის, რისიც მეშინოდა.

უცნობი მგზავრი განაგრძობდა ყვირილს, არიქა მიშველეთ, ფული ამომაცალესო; მალე ისიც ავტობუსიდან ჩამოვიდა, წასულებს გამოუდგა.

- იმათი ამხანაგი აქ დარჩა! — წამოიძახა ვილაც ქალმა. მე დამნაშავესავით თავდახრილი ვიჭექ და მაინც ფგრძნობდი, თუ როგორ მბურღავდა ზიზღით სავსე ათეული თვალი.

ოთარი და მისი ამხანაგი დააკავეს, ავტობუსი მგზავრებითურთ მილიციის განყოფილების ეზოში

— აი, ისიც, კუთხეში რომ ზის, მაგათი ამხანაგია, — გარკვევით დავინახე, როგორ ანიშნა ჩემზე ერთმა მგზავრმა მილიციელს.

— მოქალაქევ, ჩამობრძანდით ავტობუსიდან! მითხრა მილიციელმა. : :

ბავშვებმა ტირილი დაიწყეს, პერანგზე ჩამჭიდეს ხელი, ცოლისაკენ არც მიმისედავს, რა მიმანედებდა მილიციის სამორიგეოში შეგვრეკეს ოთარი, მისი თანამგზავრი და მე. თან მგზავრები შემოგვუვნენ. ახალგაზრდა კაპიტანი ფეხზე წამოდვა, ერთი მე შემომხედა, ერთიც იმ აჩოჩქოლებულ ხალას

ოთარი და მისი ამხანაგი უდელს მიხვეულ ს რებივით კუთხეში მიდგნენ. — - ექიმო, თქვენ რა გნებავთ? — შემეკითხა კა-

პიტანი და სკამი შემთავაზა. მგზავრები შეცბუნდნენ, აღარ იცოდნენ, რა ეთ-

ქვათ. მილიციელმა, ავტობუსიდან რომ "ჩამომაბრძანა", ყურში რაღაც ჩასჩურჩულა კაპიტანს.

— წარმოუდგენელია! — უპასუხა კაპიტანმა. — ხალხნო, მაგას რას ერჩით, ბავშვობის დროინდელი ნაცნობი შემხვდა და გავესაუბრე, რა გინდათ მაგისგან, — გაისმა ჩემს ზურგს უკან.

ოთარის ხმა იყო.

— ექიმო, თქვენ თავისუფალი ხართ, ბოდიშს ვიხდით, რომ უნებლიეთ შეგაწუხეთ! — მითხრა კა-30A3683.

მილიციის ეზოს რომ გავშორდით, მაშინღა შევხედე მეუღლეს. მიწის ფერი ედო, ბავშვებიც შიშჩამდგარი თვალებით მოდიოდნენ.

გამოჩნდა ზღვაც. მაგრამ აღარაფრის ხალისი არა მქონდა.

. — კაკო, გამაგებინე, რა იყო, რა მოხდა? — მეათედ მეკითხება ცოლი.

-- ახლა არ შემიძლია, დამაცადე, მერე მოგიყვები...

მთელი დღე ასე უგუნებოდ ვიყავი, ბავშვებმა მალე დაივიწყეს ყველაფერი — მხიარულად ჭყუმპალაობდნენ წყალში.

მზე რომ გადაიწვერა, შინისაკენ გამოვბრუნდით. ღმერთს ვევედრებოდი, ავტობუსში არ შემხვედროდა არც ერთი კაცი იმათგან, აქეთ წამოსვლისას ჩემთან ერთად რომ მგზავრობდნენ.

03M2000 35865676205.

gamo.

636NC-636NCN JAAJAN

აღმართის ქუჩის კუთხეში მდებარე ფეხსაცმელების შემკეთებელ სახელოსნოში ჩატარდა კაპიტალური რემონტი. შეიცვალა ინტერიერი, იგრძნობა კარგი გემოვნების მქონე კაცის მზრუნველი ხელი.

მალე აქ გაიხსნება სახინკლე.

მცხეთის გზაზე, რესტორან "ბროეგომკის" დირექტორის სახელზე მოვიდა წერილი: "ამხანაგო დირექ-Ammil 1969 Femal 29 angangsomb თქვენდაში რწმუნებულ რესტორანში ვჭამეთ პური, შემდეგ გავემგზავრე ქალაქ ვლადივოსტოკში. გზაში ვიან-.+ --

გარიშე დანახარ‡ი და აღმოჩნდა, რომ ოფიციანტს ქვითარში დაუშვია შეცდომა, რის შედეგად გადამახდევინა ნაკლები თანხა, იზარალა 0 მან. 17 103010. 202809600 am60867m ma6bab და გთხოვთ აპატიოთ ოფიციანტს უნებლიე შეცდომა".

როგორც დირექტორმა გვაცნობა, საკითხი განიხილეს საერთო კრება. ზე. ოფიციანტს არ აპატიეს.

ამავე 29 თებერვალს "თბილისში, მილიციის განყოფილებაში მოვიდა მოქ. წიწილაშვილი, რომელმაც მილიციის მუშაკებს გადასცა 27 წყვილი კაცის იმპორტული ფეხსაცმელი, ძვირფასი ბეწვეულის ქურქი (ათი ცალი), 127 ცალი მამაკაცის ბაილონის პერანგი და სხვა წვრილმანი.

წიწილაშვილის განცხადებით, მას სურს დაიწყოს ახალი ცხოვრება.

რაციონალიზატორმა ბეჟუაშვილმა შემოიტანა წინადადება, რომ სატელეფონო კავშირი შეიცვალოს ჩვეულებრივი საფოსტო მტრედებით, ჩატარებულმა ექსპერიმენტებმა დადებითი შედეგები მოგვცეს დროის და-Bragob babon.

anamos manageed, omogreged ითხოვს ბინაზე ტელეფონის დადგმას.

გოლგოთას ქუჩაზე დამთავრდა მიწისქვეშა კომუნიკაციების გასაუვანი სამუშაოები. ქუჩაზე დაიგო ასფალტი, რომელიც 50 წლის განმავლობაში არ აიყრება.

. . . მინი-კაბა — 69 მზატანსაცმელის ფაბრიკამ 1969 წელს დაზოგა 198.765,5 შეტრი ძვირფასი ქსოვილი.

2030 300 566040

bopommas.

CPCICOCOCE FUIDINIC

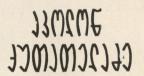

ჩაის კრეფა.

შემოდგომა.

დაღესტანი 1918 წელს

maso 30630ლ0

კარებზე დარეკეს. თინა კიკნაველიძემ გაზქურას დაუწია და გასაღებად გავიდა.

შენა ხარ? — გაუცინა თიჩამ შემოსულს და ანგარიშმიუცემლად წინსაფარი გაისწორა. ახლად შემოსულმა პალტო გაიძრო, ქუდიდან თოვლი ჩამობერტყა და საკიდზე ჩამოკიდა. იგი ორმოცდახუთს გადაცილებული კაცი იყო, საფეთქლებგალა რა, ხმელი და ფიზიკურად ძლიერი. სახე მარ‡ვენა საფეთქლიდან ნიკაპამდე გრძელი ნაჭრილობევით ჰქონდა გადასერილი.

— არავინ მოსულა <u>ქერ</u>? — იკითხა კაცმა.

— არა, არავინ, — თინა ოთახში შეუძღვა, ისიც კაცის ხნისა იყო, შენახული და შესახედად, ნაპატიები. სახე მიმზიდველი ჰქონდა, მით უფრო, რომ ტანად ენერგიული და მკვრივი ჩანდა.

კაცი რბილ სავარძელში ჩახდა და თინამ საფერ ფლე მიუდგა.

- დიდი ხანია არ მინახიხარ. წასული იყავი სადმე? — იკითხა ქალმა.

 არსად. თბილისში ვარ, — მოკლედ უპასუხა კაცმა. — ვინ და ვინ იქნებიან დლეს?

- ვინც ყოველთვის. ბუკია, ალავიძე, ვარდოსა ნიძე ცოლით. კიდევ გვარამაძე. იმას ვუთხარი, ადan amononb.

- კარგი გიქნია! — კაცი წამით დაფიქრდა და ოთახი შეათვალიერა. — რა ვქნათ, იცი? მოდი, აბა, sanh!

კაცი წამოდგა და ძალდაუტანებელი ნაბიჭით ლოგიაში გავიდა. მას კარგად მორგებული, გრძელი კოსტუში ეცვა და ეტყობოდა, რომ ჩაცმას ჩვეული იყო, თუმც მის მიხრა-მოხრაში, იმავე დროს, რალაც ერთი შეხედვით გაუგებარი სიფრთხილე გამოსქვიოდა... იგი საწერი მაგიდის წინ დაბალ სავარძელზე ჩამოკდა, კიბეში გასალები მოჩხრიკა და უჯრას შეუყარა.

— შენს მაგიდაზე ტელევიზორი დავდგი. თავი მომაწყინა იქითა ოთახში, — მოიბოდიშა ქალმა. კაცმა ყურადლება არ მიაქცია. მან უგრა გამოსწია, მის ბოლოდან მეორე გასაღები ამოიღო, სხვა უქრა გახსნა და მსხვილი ასიგნაციების რამდენიმე თხელი დასტა ამოიღო.

— აქ ექვსია, — კაცს მჭახე, ხრინწიანი ხმა ჰქონდა, — გვარამაძეს რომ ბეკერის როიალი აქვს, ის სთხოვე. თუ დაგთანხმდა, ახლავე გადაუხადე. აქ დადგამ, შენსას მერე გაყიდი. გაიგე? საჭიროა დარ. წმუნდეს, რომ ფული გვაქვს.

კაცმა იცოდა, რომ ქალი მის გუნებასა და სახის გამომეტყველებაზე ფიქრობდა და არა მისი სიტუვების შინაარსზე. ამიტომ თვალი არ მოაშორა მანამდე, სანამ ქალმა დასტა არ დაკეცა და წინსაფრის kodo do ob honom.

ზარმა კიდევ დარეკა, ქალი გასაღებად გავიდა, კაცმა კი აუჩქარებლად ჩაკეტა უგრები და გასაღები კვლავ ჟილეტის ქიბეში ჩაიდო.

პატარა სუფრას შვიდნი უსხდნენ. დიასახლისის მარჭვნივ — გვარამაძე, მის გვერდით — მთლად ქალარა, გამოფიტული ბებერი, რომელსაც საშინლად უსიამოვნო, უსიცოცხლო და, ამავე დროს, ავი სახე ჰქონდა, ბებრის გვერდზე — მისი ორმოცი წლის, მოვლილი და ნაპატიები ცოლი. შემდეგ ერთი შავგვრემანი შესუქებული კაცი და ბოლოს, დიასახლისის მეგობრის გამოტოვებით, კიდევ

a mob m m b a

ერთი კაცი — ტანად მოკრეფილი და პირხმელი. რომელსაც ღია ფერის კოსტუში ეცვა და სქელი სათვალე ეკეთა

— წარმოიდგინეთ, ქალბატონო, ამ ორი წლის წინათ გულს ვერ ვგრძნობდი. თქვენც არ მომიკვდეთ, სრულებით! მანქანას ვუშვებდი ხოლმე და ჭონქაძეზე ფეხით ავდიოდი. — გვარამაძეს, სიმსუქნის მიუხედავად, წვრილი ხმა ჰქონდა. იგი წითური კაცი იყო, თითქმის მელოტი და წვრილი, ცოცხალი თვა ლები მოუსვენრად დაურბოდა.

მას არ უპასუხეს, მაგრამ შავგვრემანმა, ბებრის ცოლის გვერდზე რომ იგდა, ხელი მძიმედ ჩამოსდო მაგიდაზე, თითქოს ფიქრისგან გამოერკვაო, და ტუ ჩები მოკუმა.

- რაც სიტყვა "ინფარქტი" მიხსენეს, დღეში ნახევარ საათს ვვარქიშობ, — განაცხადა თავისთვის თითქოს სივრცეში ლაპარაკობდა. — მართალია ჩემი ბიჭი დამცინის, — კაცს სახე მოელუშა, —მაგრამ არა უშავს! თუ არ ვეყოლე, მაშინ უარესი სი-

ცილი მოუწევს!

 რას შვრება ახლა შენი ბიჭი? — იკითხა დინსახლისმა. მისი მეგობარი ამ დროს ფხიზლად აყოლებდა თვალს ყველას, ვინც სიტყვას იღებდა, და ერთი და იმავე ზრდილი, მაგრამ თითქოს ზამბარა. სავით მოზიდული ღიმილით პასუხობდა.

შავგვრემანს სახეზე ჩრდილმა გადაურბინა.

— რალა რას შვრება? ფულს არ მთხოვს, მართა ლია, სწავლობს....—მან ბებერს გადახედა. ბებერმა ღიმილით თავი დაუქნია იმის დასადასტურებლად, რომ ბიჭი, მართლაც, სწავლობს. — მაგრამ რად გინდა? ოგახში ხმას არ გვცემს. რა დავუშავეთ, რა ვაწყენინეთ — არ ვიცი! — შავგვრემანი ერთ წამს მოღუშული დადუმდა, მერე ჭიქას ხელი მოჰკიდა. ეს ჩვენ შვილებს გაუმარქოთ! შენც დალიე,

თინა! ჩვენი შვილები მაინც ადღეგრძელე! — თქვა მან და დიასახლისს ჭიქა მიუჭახუნა.

ყველამ მოსვეს, გარდა ბებრისა, რომელმაც ჭიქა გათხელებულ ტუჩებთან მხოლოდ წამით მიიტანა და ზიზლიანი გამომეტუველებით ისევ ძირს ჩამოდგა. ეტყობოდა, რომ ეს ეპიკურეული ატმოსფერო ფიზიკურ ტანქვას ჰგვრიდა; ამ დროს გვარამაძე ახითხითდა და შავგვრემანს თითი მიაშვირა, თითქოს რალაც სასაცილო თვისება უპოვა.

— სულ ჩემი შვილივით არ ყოფილა? დღეში ოცდახუთი მანეთი არ ყოფნის, ბატონო! მე რაც სტუდენტობის დროს დამიხარგავს ფული, ის ერთ ldgekned of new

სწორედ ამ დროს ზარმა დარეკა ერთხელ და მერე კიდევ, უფრო გრძლად, თითქოს ღილაკზე ხე. ლის აშვებას აღარც აპირებდნენ. მაგიდასთან მსხდომნი შეკრთნენ.

— ვინ არის? — იკითხა ბებრის ცოლმა.

— წარმოდგენა არა მაქვს!

თინა წამოდგა და დერეფანში გავიდა. კარები ნახევრად ლია დარჩა. - 306 shob?

პროკურატურის

გამომძიებელი სულაძე. ოპერრწმუნებული ბურდული...

დერეფანში შუახნის, საშუალოზე დაბალი კაცი შემოვიდა, რომელსაც სამოქალაქო ტანსაცმელი ეცვა, მას ფორმაში გამოწყობილი ტანმსხვილი ახალგაზრდა და უპალტოო ქალი მოჰყვებოდნენ. გამოშძიებელმა აათვალიერა დერეფნის კედლები, ისე რომ დიასახლისისთვის არავითარი ყურადღება არ Bomilianans cos oraseno ballashamemb jahadan Baაჩერა.

— ეს ბინა თქვენია? — მკაცრად იკითხა მან. — დიახ, მობრძანდით, — ქალმა ხელი კარისაკენ

წაილო, მაგრამ სულაძემ ხელის აწევით შეაჩერა. – მოითმინეთ. ხელი არაფერს ახლოთ. — შემოსულმა ფანქრის წაკვრით შეაღო ოთახის კარი და დიასახლისი გაატარა. მან აათვალიერა ოთახის კედ ლები, მერე ჭერი და ბოლოს მზერა ქვემოთ — ავეგზე, მაგიდაზე და სტუმრებზე გადმოიტანა. სტუმრები, გარდა ბებრის ცოლისა, რომელიც თავისი სიგარეტის კვამლს უყურებდა, მას უხმოდ მისჩერებოდნენ.

- ლოქია იქით არის? — ჰკითხა სულაძემ შემოymmom Jomb.

— დიახ, იქითაა, — მიუგო ცოცხალმკვდარმა

სულაძე დინქი ნაბიქით გავიდა ლოქიაში. კედელს ახედა და სახსარში მოღუნული შუათითი მიუკაკუნა.

- si nym? - dinobs nasan ismb.

— დიახ, ცოტა მარცხნივ.

- კი, მაგრამ რას ეძებთ, არ მეტყვით? — დიასახლისის ხმაში მოუთმენლობა მოისმა. სულაძემ მას ყურადღება არ მიაქცია.

კიდევ აქეთ, ქალბატონო?

— დიახ, ცოტა აქეთ.

სულაძემ თითით მოფცქვნა კედელზე ატკეჩილი სალებავი, კიდევ რამდენგერმე მიუკაკუნა და ხმას კედელზე მიდებული ყურით მოუსმინა. ბოლოს თა

ვი კმაყოფილებით დაიქნია და ხელები დაიბერტყა. - თქვენი მეზობლის ბინა გატეხეს, ქალბატონო,

და აქეთ გამოსახვლელად კედელს ამტვრევდნენ. – როგორ, როდის? — დიასახლისმა შეიცხადა, თუმცა ხმაზე ეტყობოდა რომ გულზე მოეშვა. მან, ითქოს ახლაღა შეამჩნია უპალტოო ქალი, დიში, ლიზიკო. ისე ავლელდი, ვერც კი მოგესალმე.

- დღეს, დღისით. სამსახურიდან რომ მობრუნდა, ბინა გატეხილი დახვდა. — სულაძემ მეწამული ფერით შეღებილი მყუდრო ლოქია კიდევ ერთხელ აათვალიერა. — ეს ჭალი რომ გაქვთ, ვინ იცოდა?

– ყველამ, ვინც ჩემთან დადის!

— ჰმ... კონკრეტულად ვერავის დაასახელებთ?

— ვინ უნდა დავასახელო?

- ვიზეც ეჭვი გაქვთ. ვინც თქვენთან ყოფილა და თქვენი ნივთები უნახავს. — სულაძე გულის გარეთ, ერთფეროვან კილოზე ლაპარაკობდა, თითქოს დასწავლილ გაკვეთილს იმეორებდა. — ეს ტელევიზორი რა ფასიანია?

 — რა მახსოვს, რა ფასიანია! (ქალმა გამომძიებლის სახეზე ეჭვიანი ლიმილი შენიშნა) — ეჭვი ვიზე უნდა მქონდეს? ქურდი ჩემს სახლში არავინ და

— მაშ არ გახსოვთ. მეზობლებში თუ გყავთ ვინმე საეჭვო?

ამ დროს ოთახიდან დიასახლისის მეგობარი გა-

მოვიდა და გამომძიებელს წინ დაუდგა.

- არა, არავინ. ამ სახლში ყველაზე ხელმოკლედ ეს ქალბატონი ცხოვრობს. და, შეიძლება, კიდევ ეს, — თინას მეგობარმა ქერ დიასახლისზე, მერე დაზარალებულ ქალზე მიუთითა, — ეს საუწყებო სახლია. ყველა მობინადრეები სპეციალისტები
  - თქვენ ამ სახლში ცხოვრობთ?
- არა, ქალბატონის მეგობართაგანი გახლავართ. აქ სტუმრად ვარ.

თინას ქომაგმა მტკიცედ გაუძლო გამომძიებლის ეჭვიან მზერას.

— სად იყავით, როცა ბინა გატყდა?

— მე არ ვიცი, ბინა როდის გატუდა.

- ჰმ! სულაძემ ეჭვიანად ჩაახველა და თავის მოსაუბრეს თვალი მოაშორა. ლია კარებში ოთახის ნაწილი ჩანდა.
  - ის ვილაა, ქალბატონო?
- ანტონ გვარამაძე. აგრეთვე ჩემი მეგობარი! -უკანასკნელ სიტყვებზე თინა შებორძიკდა. — დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, გალი და ტელევიზორი არ ენატრება!
- ის ამხანაგი? სულაძემ სათვალიანს მიbagos.
- ის ბუკიაა, სარეწაო კოოპერაციის თავმ‡დოშარე. თუ გნებავთ, შეგიძლიათ თვითონ გაესაუბ-
- ისინი? სულაძე ცოტა გვერდზე მიდგა, ასე რომ ახლა დატან‡ული ბებერი, მისი მეუღლე და უფროსებზე შემომწყრალი ბიჭის მამა ჩანდნენ.
- პროფეხორი ვარდოსანიძე მეუღლით, სელექციის ინსტიტუტის ფილიალის დირექტორის მოადგილე. არჩილ ალავიძე, "საქთამბაქოს" ბუხჰალტერი. კარგი. რით დაამტკიცებთ, რომ ბინის გატეხ-

ვის დროს აქ არ იმყოფებოდით?

– შალვა ოთხ საათზე მოვიდა. მე ორიდან შინა ვარ, მაგრამ არაფერი გამიგია.

მანამდე სად იყავით? — გამომძიებელი დიასახლისის მეგობარს მიუბრუნდა.

- მანამდე სხვაგან. ჭრილობიანი სახე ოდნა<u>კ</u> შესამჩნევ ლიმილად მოიკეცა, მაგრამ მკვეთრი, პატაკისებური კილო არ შეიცვალა, — სახლში, ქაmsjan.
  - stemmb Banghman?
  - არა, საბურთალოში.

— ხელები მაჩვენეთ, თუ შეიძლება!

სულაძის მოსაუბრე შეყოყმანდა, მერე ორივე ხელი წინ წამოიღო და გამომძიებლის თვალწინ ამოაბრუნა. ოპერმა მაშინვე უხმოდ ამოიღო პორტფელიდან ფრთხილად გახვეული რაღაც საგანი, მაგრამ სულაძემ ანიშნა, რომ ისევ შეენახა. ჭრილობიანი მას, თითქოს თვითონ ცდიდა. — მის ხმელსა და ენერგიულ გამოხედვაში შეკავებული ირონია იგრძნობოდა. რამდენიმე წამს მან ხელები ამობრუნებული გააჩერა, მერე ისევ ძირს დაუშვა.

ანაბეჭდებს ასე ვერ შეადარებთ. ამას ლაბორატორია უნდა! — შენიშნა მკაფიოდ და მკვახედ. დიასახლისის მეგობარი ირონიას არ მალავდა, თითქოს მასზე მიტანილი ეჭვით თავს იქცევსო. მისი თამაში თვალი სულაძეს გამომწვევად, ონავარი მხიარულებით მისჩერებოდა. მაგრამ იგი არ იცინოდა, არც ვისმე დახცინოდა, მხოლოდ ერთობოდა და შთაბეგდილება ისეთი იყო, თითქოს ეს გართობა ერთ სიცოცხლედ უღირდა.

სულაძე დიასახლისს მიუბრუნდა.

– ხხვა სტუმრები როდის მოვიდნენ, ქალბა-

— ზოგი ხუთის ნახევარზე, ზოგი ხუთზე.

— როგორც დაპატიჟეთ?

— დიახ, როგორც დავპატიჟე.

— გასაგებია, — სულაძემ შვებით ამოისუნთქა, როგორც კაცმა, რომელმაც თავისი საქმე დაამთავრა. — უნდა გითხრათ, რომ გადარჩით, ქალბატონო! აი, პატივცემულს კამოდიდან მედალიონი მოჰპარეს.

—რას ამბობთ?! როგორი საწყენია! ძვირფასი მე-

დალიონი იყო, ლიზიკო?

-— ვაიშე, ნუ იტყვით! ძალიან ძვირფასი. მე მგონი, ორი ათასიც ეღირებოდა.

- ძველი ფულით! განმარტა სულაძემ. მეო რე ოთახიდან საუბარს კვლავ გაჩუმებულნი უსმენდნენ. სულაძემ ოპერს ანიშნა, რომ საქმე დამ თავრებული იყო, და გასასვლელისაკენ გაემართა. დერეფანში კიდევ შეჩერდა და რკინით აჭედილი გარეთა კარის ურდულთა და საკეტთა რთული სისტემა შეათვალიერა.
- ახეთი საკეტები რომ გქონოდათ, მგონი, ვერაფერს დაგაკლებდნენ, არა? — მან ქერ დაზარა. ლებულ ქალს, მერე დიასახლისს გადახედა, პახუბის დაუცდელად კარი გააღო და კიბის მოედანზე გავიდა.

00000 800060

სულაძე და ახალგაზრდა ოპერრწმუნებული მილიციის განყოფილებაში ისხდნენ და დღის განმავლობაში დაგროვილ ოქმებს ავსებდნენ.

 მიაქციე ყურადღება, რა ვიწროდ იყო დაწყებული კედლის ჭრა?

– დიახ, პატივცემულო უფროსო.

– მაშ ჭალი და ტელევიზორი ვერ გამოეტეოდა. მხოლოდ კაცი შევიდოდა და გამოიტანდა ფულს და mjhmymmdsbl

სულაძე გულგრილად ლაპარაკობდა, თითქოს მხოლოდ იმისთვის, რომ კოლეგისათვის პრაქტიკული მეცადინეობა ჩაეტარებინა.

- ახლა, ვთქვათ, ქურდს იმედი ჰქონდა, რომ შევიდოდა და კარს შიგნიდან გააღებდა. რატომ პირდაპირ კიკნაველიძის კარს არ მიადგა? ხომ ვნა. ხეთ, კარის გატეხვა არავის უცდია. ესე იგი, სცოდნიათ, რომ მაგარი საკეტები აქვს. უფრო სწორად, არ იცოდნენ, მაგრამ ვარაუდობდნენ, იმიტომ, რომ ბინადარს იცნობდნენ და მოელოდნენ, რომ ბინაში ფული იქნებოდა.
- ნამდვილად, პატივცემულო უფროსო! ბინადარს იცნობდნენ!
- ახლა, ის ქალბატონი თინა ინჟინერია საპროექტოში და თოთხმეტი თუმანი ხელფასი აქვს. თუ ქალს და ტელევიზორს იყიდდა, ის როიალი აღარ ექნებოდა. მაშ კიკნაველიძის კი არა, იმ კაცების ფულს ეძებდნენ. უფრო, იმ ჭრილობიანისას, ჩვენ რომ გველაპარაკა. მაგრამ ეძებდა ის, ვინც იცოდა, რომ ფულს ამ ბინაში ინახავენ.
- მაშ გავიგოთ, ვინ იცოდა, და ანაბეჭდი შევუpohmol
- ჰკითხე აბა, გეტყვიან, ფული გვქონდაო[†]

ბინის გაჩბრეის უფლება ჩვენ არა გაგმა. მაგრა; ეძებდა ის, ვიზექ ეჭგი შეიძლება მიიკარი ახ, ვიქვათ, მე ქურდი ცარ და შენ საქმის გინეები. უბ, იცნობ კლიტებ — იცი წერტილი, სააღკა ბურდი უნდა დაადო. შენ არ შეტყვი? — "შიდი, რა, ქოტა გვერდზეც გახვრიტე, ოითომ გიწვალით ვითომ კლი-ტეზე წარმოდგენა არ გქონია?" ეგენის ეხე მოიქცნენ. მეზობლის ბინა გმოაბტუნეს, ვეთომ არ ეცოდ: ნენ, ფული სნდ უნდა ეცგანათ. ტელეფონმა დარეკა. ოპერმა ყურმილი აილო.

პატივცემულო უფროსო, თქვენ გთხოვენ! ტელეფონში დაზარალებული ქალის ხმა მოისმა. მაპატიეთ, ბატონო, რომ ისევ გაწუხებთ. ის

მედალიონი ვიპოვეთ.

როგორ? მედალიონი იპოვეთ? — სულაძე უცებ გამოფხიზლდა და ოპერს, რომელიც სანთებელას აჩხაკუნებდა, გაჩუმება ანიშნა.

— დიახ. სამზარეულოში ქვაბში ეგდო. ჩვენ არ ჩაგვიდევს ნამდვილად. ღმერთმანი, არ ვიცი, იქ როamm ambgool

— ახლა საიდან რეკავთ?

 მეზობლისაგან. წელან რომ ბრძანდებოდით, ofocost. სულაძემ ამოიოხრა.

კარგი. სახლში იყავით. მოვალთ ახლა. მედალიონს ხომ ხელი არ ახლეთ?

- gabangon, ja, magam sha...

— თფუი, შე უპატრონო! — სულაძემ ყურმილს ხელი დააფარა. — კარგი, მოვდივართ უკვე. — გამომძიებელმა ყურმილი დადო. — წავიდეთ, გივი. იმ დაზარალებულის ოქახიც მაფიქრებს ძალიან.

გამომძიებელმა და ოპერმა მანქანა აღმართში გააჩერეს და ახალი ფიფქით დაფარული ქუჩა ფენით გადაჭრეს. წვრილად თოვდა. რვასართულიანი სახლი, თითქმის მთლად ჩაბნელებული, კბილივით იყო წამომართული ერთიმეორეზე მიტყუპულ ეზოებიან და ბალებიან პატარა შენობებს შორის. სინათლე მხოლოდ სამ თუ ოთხ ბინაში ენთო.

ზარზე აჩქარებული ნაბიჭების ხმა გაისმა და წელანდელი ქალის მაგიერ კარებში ქალიშვილი გამოჩნდა. გოგო შავგვრემანი იყო, ცოტა გამხდარი დედასავით და მარილიანი ნაკვთებით. მას სიფრი ფანა, ნაზი ცხვირი ჰქონდა ცოტა თვალში საცემი კეხით, მაგრამ თვალ-წარბი წმინდად ჰქონდა გამო. ხაზული და თხელი ქუთუთოები რაღაც ყვავილის ფურცლებს უგავდა.

მობრძანდით!--თავდაგერილად თქვა გოგომ და შემოსულები კარებში გამოატარა. ამ დროს სამზარეულოდან დედაც გამოვიდა. იგი კიდევ უარესად იყო შეშინებული და ყვრიმალებზე გარხლისფერი ლაქები უფრო მკაფიოდ ეტყობოდა. — მედალიონი სადაა, ქალბატონო? — ჰკითხა

სულაძემ. ქალმა ქალალდში სასოებით შეხვეული მედალიონი გაუწოდა.

— ორივემ მოჰკიდეთ ხელი? — სულაძეს მედალიონი პინცეტით ეგირა და ლუპით სინ‡ავდა.

— დიახ ორივემ.

— ვერ მიხვდით, რომ არ უნდა მოგეკიდათ, ხომ? არ გაგიგონიათ, კინოში არ გინახავთ, რომ ქურდი თითის ანაბეჭდებს ტოვებს! — გამომძიებლის ეჭვიან მიმართვაზე გოგოს უცებ პირის კანი შეუფაკლდა და წარბები ნერვიულად მოექმუხნა. მის ნორჩ სახეს ამისგან სერიოზული, ასაკის შეუფერებელი გამომეტყველება მიეცა.

ხელავთ? ეს პატარა თითები თქვენია. რაც hant agotos, ob of smach achob!

სულაძემ მედალიონი კვლავ გაშლილ ქაღალდზე დადო და ქიბეში ხელებჩაწყობილმა სამზარეულოში უკმაყოფილოდ გაიარ-გამოიარა.

— რომელმა იპოვეთ და როგორ?

– იმ ხაშუალო ქვაბის გადმოღება მინდოდა გარხლის მოსახარშად, — დედა ბორძივით ლაპარაკობდა,—შევდექი სკამზე და წავფორხილდი. დღევანდელი ამბის მერე სულ თავბრუს ხვევა მქონდა. მოვეჭიდე თაროს და დიდი ქვაბი გადმოვარდა. ეს მედალიონიც შიგ იყო.

— ეს დიდი ქვაბი ხშირად არ გჭირდებათ?

- წელიწადში სამჭერ ან ოთხვერ. იმიტომაც გვიწყვია ეს ქვაბები ზედა თაროზე. დღეს სამსახუhogst had anggonge, of "Gojogachan" Johboma ჰქონდათ და ოთხი კილო წამოვილე. მოვედი და ეს ამბავი დამხვდა.
- გასაგებია. თქვენ სად იყავით, ქალიშვილო? - მე? ლექციებზე.—უკმაყოფილოდ უპასუხ**ა**

amama. - რომელ ინსტიტუტში?

პოლიტექნიკურში.

— ამის ამხანაგებს იცნობთ, ქალბატონო? - ზოგს კი, ზოგს არა, ამხანაგები ბევრი მუავს,

ბატონო. ზოგს სახელითაც ვერ ვარჩევ. – თქვენი ვაჟი სადაა, ქალბატონო? (სააბაზანოს

გამოღებულ კარებში კანალიზაციის მილზე მიყუდებული თხილამურები მოჩანდა). - ვაჟი არ მუავს,—ქალმა სულაძის მზერას თვა-

ლი გააყოლა და ეტყობა, გულზე მოეშვა.—აჰ, ამაზე ბრძანებთ? თხილამური ჩემი ქალიშვილისაა. ბა-

- კურიანში დააქვს ხოლმე. - ერთი მიბრძანეთ: ბოლო ხანებში საეჭვო ხომ არავინ მოსულა? მოულოდნელი სტუმარი, ან უცნობი სინათლის ინკასატორი, ისეთი ვინმე, რომ ბინა დაეზვერა?
- არა, არავინ. სინათლის ფულს ჩვენ თვითონ 380ho.
- მაჩვენეთ ბინის გასალები!—თქვა სულაძემ. ქალი გავიდა და რამდენიმე წამის შემდეგ გასაღები შემოიტანა.
- გასალებს არც სანთელი ეტყობა, არც პლასტმასის ნაჭრები. მაშ უნდა ვიფიქროთ, ამ ცოტა ხანში ტვიფრი არ აულიათ. ხომ არ გახსოვთ: ეს გახალები არ დაგკარგვიათ? ან ვისთვისმე არ გითbmggånam?

— არა, მე მგონი. დამცველების ბუდეში ვინახავთ. ჩვენ მეტმა არავინ იცის.

- ჰმ, მაგას ქურდიც მიხვდებოდა. ოღონდ კარს არ გაიკეტავდა და გასაღებს ადგილზე არ დააბრუნებდა. ერთი მიბრძანეთ: თქვენ ორნი ერთ გასაღებს bashmant
- მეორეც გვქონდა, მაგრამ კბილი გაუფუჭდა... გოგო, საუბარს ჩუმად რომ ისმენდა, უცებ შეკრთა. მან ერთბაშად შეისრუტა ჰაერი, თითქოს წამოუვირება უნდოდა, მაგრამ მაშინვე თავი დაიჭირა. ქუთუთოები, ყვავილის ფურცლებს რომ უგავდა, სწრაფად, ნერვიულად აუფახულდა.

— ახლა სად არის გასაღები? — გამომძიებელმა გოგოს შეკრთომა არ შეიმჩნია.

– არ ვიცი. მგონი, გადავაგდეთ.

სულაძე აუჩქარებელი ნაბი‡ით გავიდა ლო‡იაში და დაზიანებულ კედელს კიდევ ერთხელ დახედა. დედაც და შვილიც განაბული უცქერდნენ კედელს, იქით ჩამიჩუმი არ ისმოდა.

- იქით გათავდა უკვე პურმარილი?—იკითხა სულაძემ.
- არ ვიცი, ბატონო, ხმა არაფერი გამიგია.
- არ მლერიან, არ ცეკვავენ, როიალს არ უკრავენ. რანაირი ქეიფია, მე არ ვიცი! — გამომძიებელმა გოგოს თვალი უყო და იმანაც ცოტა დარდიანი, მაგრამ მაინც ლია და სხივიანი გალიმებით უპასუბა. — ისე, ხმა გამოდის კედელში, ქალბა. omem?

– ვერ გეტყვით, ბატონო. შე იქიდან ხმა არასოconb asdogos.

სულაძემ ფანქარა გააღო და თითქოს ქვემოდან ამოსასვლელს სინგავდა, გარეთ გადაიხედა. კიკნაველიძის ლოქიიდან უხვად გამოდიოდა სინათლე, მაგრამ ხმა არ ისმოდა, თითქოს შიგ ყველაფერი ჩამკვდარიყო. ჩუღურეთის უბანი, სოფელივით ჩაბნელებული, თოვლის ქვეშ გატრუნულიყო.

რომ რეკავდით, იქ იყვნენ, ქალბატონო?

— მგონი, ყველანი არა.

— კარგი. წავიდეთ, გივის თუ რამე კიდევ შენიშნოთ, შეგვატყობინეთ, უმ‡ობესია ავტომატიდან താനവരുത.

სულაძე და ოპერი ბინიდან გამოვიდნენ. დედაშვილმა კარებამდე გამოაცილეს.

გარეთ ისევ თოვდა. სულაძემ საუელო აიწია და ქუჩაში მიიხედ-მოიხედა. ქვაფენილს თოვლი უკვე იმდენზე ეფარა, რომ ქვების მოხაზულობა აღარ nafinama.

– აფხუს, რომ მანქანა გავუშვით, პატივცემულო nghabal

— ქერ მოიცა, ის ჩვენი ბიძები გამოვლენ, bs-Gas. gasbmon, gab Paga, bam Paga, gabenab Paga.

სულაძემ და ბურდულმა ქუჩა გადაჭრეს და მოპირდაპირი ერთხართულიანი სახლის კუთხეს მოეფარნენ. აქედან კარგად ჩანდა განათებული სადარბაზო და გრძელი დაღმართი ქვემოთკენ, რომელსაც მეორე ქუჩა კვეთდა.

ფარნების სუსტ სინათლეში ფიფქები დაუცხრომლად ტრიალებდნენ. ორ წუთში სულაძის კეპი და ოპერის ფორმის ქუდი თოვლის თხელი ფენით და-

– გაგვყინავენ ეს ობრები. აიწიე, ბიჭო, საყე-

mm. Banbig am andymda gnba bam! თოვლის მერუევი ფარდა მანქანის სინათლეებმა გაკვეთა. დაღმართზე ნელა ჩაიარა დათოვლილმა "ვოლგამ" და კუთხის იქით გაჩერდა. უბანში სიწyesho oym, mondah magmo sha dhamam bobsorლეს, არამედ ქალაქიდან მოღწეულ ხმებსაც ნთქავ-

ცოტა ხნის შემდეგ აღმართის ზემო თავში ორი მგზავრი გამოჩნდა.

"მასვი, მაგაშე, მალხინე..."

ბიჭები უფრო ლილინებდნენ, ვიდრე მლეროდნენ. ორივე თავშიშველი იყო და ნეილონის მუქი კურტაკები ეცვათ. ერთმა ჩრდილში სულაძეს მომკრა თვალი და მისკენ გამოუხვია.

- ბიძა, ცეცხლი არა გაქვს? სულაძემ ასანთი გაუწოდა.

ბიჭმა დიდხანს აწვალა კოლოფი, ცუდად გაკრულ აუნთებელ ღერებს გინებით აქეთ-იქით ფანტავდა. იგი შუატანზე მალალი იყო, შავგვრემანი, ფერმკრთალი და ცუდად გაკრეჭილი; ღვინის სუნი არც იმდენად უდიოდა, რომ სიგარეტის მოკიდება მართლა გასჭირვებოდა.

ბოლოს ბიქმა სიგარეტს მოუკიდა და ასანთი სულაძეს დაუბრუნა.

- სიგარეტი არ გინდა, ბიძა?

— არა, მაქვს. გმადლობთ, შენი ჭირიმე! - იქნებ გინდა? არა, მართლა, ბიძა! ნუ გრცხვე-

ბიჭი მოჩვენებითი მზრუნველობით გაიჭყანა და ხულაძეს სიგარეტის კოლოფი მიუშვირა. — ძალი ან გთხოვ, რა, ბიძაჩემო! როგორც საკუთარ მამას!

პატივი გვეცი! ერთი სიგარეტი გამოგვართვი... ბიჭი ხხვისი ხმით ლაპარაკობლა, თითქოს ვიღაცას აგავრებსო, ვის და რას — ღმერთმა იცის, და თან

თითქმის შეუჩერებლად იპურჭყებოდა. ამ დროს ჩრდილიდან გივი გამოვიდა. ფორმიანი რომ დაინახა, ბიჭმა სიგარეტი გიბეში ჩაიდო და თაgobo albabagobaine mantos.

— კამმე, ბიძაჩემო! როგორ არ მინდოდა, უარი გეთქვა!-ბიქმა თავი გაიქნია, თითქოს ნანობდა, და ამხანაგთან ხელგაურილი იხევ დაღმართს დაუყვა. რომ მიდიოდა, ერთხანს კიდევ თავხ აქნევდა. მერე სიგარეტი დააგდო, ახალი ამოიღო და სანთებულათი მოუკიდა. სულაძემ გაფითრებულმა გააყოლა თვალი, სანამ კუთხემდე არ ჩავიდნენ.

აფსუს! თხუთმეტი დღე-ღამე უკვე ეკუთვნით! — ჩაილაპარაკა გამომძიებელმა. ბიჭები კუთხეს მიეფარნენ და ქუჩა კვლავ სიჩუმემ მოიცვა.

ამ დროს სადარბაზოდან ლაპარაკი და ფების ხმა მოისმა. განათებულ კიბის ფანჯარაში ლანდები ამოძრავდნენ და ცოტა ხნის შემდეგ სადარბაზოში ოთხნი გამოჩნდნენ. ალავიძეს მჭიდროდ ატუუპებული მოჰყავდა ვარდოსანიძის ცოლი, მათ უკან კი თვით ვარდოსანიძე და დიასახლისის მეგობარი მოდიოდნენ. მთელი საზოგადოება ფრთხილად დაუყვა முகறிக்கிலம் முக கிக்கற அவது இத கிக்கும் நக்கிக்குக்க ათხრილი ფართო კვალი გააგლო.

პატარა ქგუფმა კუთხემდე მიაღწია და შედე - თქვენ იქით, არა, ბატონო შალვა? -Jamob ენერგიული და მდიდარტემბრიანი ხმა ქუჩაში მკაgong oblings, monday too and as moderning იოდ იხმოდა, თითეოთ ესადე ენ. — კი, ბატონო, — მიუგო დიასახლისის მეგო 606.

გარმა. — ჩვენ აქეთ. ბატონი პრჩილიც, მგონი, აქეთ მო. -

დის. — ქალმა თითქმის ძალად წაიუვანა ალავიძე თავის გზაზე და მასა და თავის ქმარს შუაში ჩაუდas. - godn angogmoob!

— მშვიდობით ბრძანდებოდეთ!—უპასუხა **შალ**-

ბებერი უბმოდ შეებო თავისი ქუდის ფარფლს და საზოგადოება დაიშალა. შალვამ ერთ მხარეს შეუხვია დალმართის გადამკვეთ ქუჩაზე, დანარჩენმა სამშა — მეორე მხარეს. კრიმინალისტებმა აცალეს, ხანამ ქალის სიცილი და ლაპარაკის გაურკვეველი ხმები მიწუდებოდა.

— როგორ ფიქრობთ, დაბრუნდება? — დაწეული ხმით იკითხა ოპერმა.

- რა ვიცი, ვნახოთ. დავიცადოთ კიდევ ცოტა

გაიარა რამდენიმე წუთმა. მერე დიასახლისის Bogandhob Bash Be Banbles - "Asfbol Asfbol"

ორ წამს სიჩუმე იყო. შემდეგ უბანში გამეფებულ ხიწუნარიდან ახალგაზრდის შემთვრალი ხმა გამოიკვეთა.

- dojbn ana, dahmana, hapan, kayan, gashoho. ამ თოვლში სიარული გვევასება?

სულაძემ ამოიობრა.

— გეხმის, როგორ ელაპარაკებიან? ეჰ, ჩემი ნება იყონ!... — იგი ჩურჩულით ლაპარაკობდა, რომ კუთხის იქიდან ერთი ამოსუნთქვაც არ გამომპარ-

— ტაქსი, მოდი აქI საბურთალოზე მოვდივარI დიასახლისის შეგობრის მკაფიო ხმა, ალბათ, მთელ masab nuamos

— ვა! ბიძა ნახე რას კისრულობს! ხომ აგიზსენით, გიგარო, ტაქსი დაკავებულია! თუ გინდა, დაგექი, მარგანიშვილის მეტრომდე ჩაგიყვანთ.

– ვის ელაპარაკები, შე ლაწირაკო? წადი, დაიკარგე, თორემ აქედან უურით ჩაგიყვან!

– ებლია, ბიძა, კარებს ხელი გაუშვი! — ბიჭის კილო ანჩხლი, მაგრამ ნაკლებ მტკიცე იუო, ვიდრე აქამდე. ეტყობოდა, რომ მისი პირველი ხითამამე მაინც მოტუდა. — გაუშვი, თორემ, ხო იცი, ნერვები ბეწვზე კიდია!

— ბელი სახელურს! ხელი, შე...

მგახედ მოიხმა გარტუმის ხმა, მერე მძიმე სუნთქვა, ფებების არეული მოძრაობა თოვლზე. მერე ნაბიჯების ხწრაფი და მსუბუქი ხმა თოვლიან ქვა ფენილზე: ორნი გარბოდნენ, ერთი — ალბათ, დიახახლისის შეგობარი — მძიმედ მისდევდა. მანქანის მხრიდან კვლავ ჩამი-ჩუმი არ ისმოდა, თითქოს იგი არც არსებობდა. ნაბიჯები მიწუდა, გაჩერდა და უცებ... განწირული, არაადამიანური ბღავილი, რომელსაც ზემოდან ქალის კივილმა უპასუხა. კვნესა, კარის მიქახუნების ხმა — და მანქანა მთელი სისწრაფით მოხწუდა ადგილს. სულაძე და ოპერი ამ დროს უკვე თავქვე გარბოდნენ. მათ კუთხეს შემოუხვიეს, მაგრამ თვალი შეახწრეს მხოლოდ მანქანის კუდს, რომლის ნომრის გარჩევა აღარ შეიძლებოდა, და ქუჩაში გარდიგარდმო დამხობილ სხეულს.

—ჩქარა, იხ ორნი დააკავე! მე ქალაქის მორიგესთან დავრეკავ, — სულაძემ მიირბინა განათებულ აფთიაქთან, რომლის კედელზეც ავტომატი ეკიდა, და ყურმილი აიღო.

 ალო! სულაძე ვარ ოქტომბრის რაიპროკურატურიდან. დააკავეთ უველა "ვოლგა" ტაქსები ჩუღურეთის აღმართის ახლოს. ერთი ტაქსით, შესაძლოა, მკვლელი გაიქცა.

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

31145115

ᲤᲝᲙᲣᲡᲔᲑᲘᲡ ᲝᲡᲢᲐᲢᲗᲐ ᲛᲡᲝᲤᲚᲘᲝ ᲙᲝᲜᲑᲠᲔᲡᲘ

ამას წონათ, პარიზში, უალრესად საიდუმლო ვითარებაში ჩაგატად ყო- უუხების თსტატთა და ილუზიონისტ- თა მორიგი მსოფლიო კონგრესი; მსო- ფონატი გარები და კენების მდგომარეთბა და კენების ურით აერჩიათ საუკეთესოთ მოფოკუსეები ბაუკეთებიო მეფოკუსეები.

ამჟამად ამტირიკის შეერთებულ შტატებში 12 ათახამადე ილუზიონისტია, რომლებიც მაგთა საერთაშორიბის ძმობის წევრები არიან. ინგლისში 1500 მაგი სექმს უურნალ "აბრაკადაბრას"; სამი პერიოდული გამოცემა აქვთ ფრანგ ილუზიონისტებს, რომლებიც წელიწადში ოთხჭერ გამოდის და მხოლოდ ილუზიონისტთა ასოციაციის წევიტბისათვის არის განკუთვნილი.

საფრანგეთის მსახიობ-ილუზიონისტთა ასოციაციის წევრთაგან კონგრესს ესწრებოდა ეპისკოპოსი ბარე, რომელიც ადრე წუნარი ოკეანის კუნძულებზე სახარების პროპაგანდას ეწეოდა; იგი არ ერიდებოდა ფოკუსების გამოყენებასაც, რათა გულუბრყვილო მსმენელნი დაერწმუნებინა სიმართლეს ვქადაგებო.

ეს ამბავი ბრაზილიაში მოხდა. სანპაულოს "პაკაემბუს" სტადიონზე "სანტოსმა" "პალმერანს" პირველი ტაიმი მოუგო ანგაროშით ნა?. მეორე ტაიმის დასაწუისში "სანტოსმა" თავის კარში ზედოზედ ოთხი ბურთი გაუშვა და ანგაროში გახდა მ.ნ. "პალმერასის"სასარგებლოდ. ამ წუთებში ინფარქტით გარდაიცვალა სამი გულშემატეთა და მესამე საღლაც, ქალაქის ტონებზე და მესამე საღლაც, ქალაქის ტამაშვაოში, სადაც იგი ფებზურთის მატრის ტრანსლაციას ისმენდა ტრან-

ორი წუთის შემდეგ "სანტოსს" გააქვს მეექვსე ბურთი, ათანაბრებს აწგარიშს და რეპორტიორისა და გულშემატკივრების ლრიანცელში კვდება
მეოთხე "ტორეალორი". ათჰაშის დამთავრებამდე სამი წუთით ადრე "სანტოსს" გააქვს მეშვიდე ბურთი, ივებს
იამაშს და... ტობიუნებიდან გააქვთ
მეგუთე მიცვალებული, რომელიც

ნერვების უაღრესმა დაძაბულობამ იმსხვერპლა.

მაშ ანე. ერთ მატჩში ხუთი მიცვალებული! თავისი არსებობის 16 წლის მანძილზე "აქაემბუს" სტადიონზე 18 გულშემატკივარი გარდაიცვალა. გარდა ამისა, მრავალშა ადამიანშა მოიკლა თავი, ჭრილობა მიაყენა სხვას, ანდა თავი მოიწამლა.

ყოველივე ამის შემდეგ გაკვირვებას აღარ იწვვეს გატაისტიკის ოფიდალური მონაცემები, რომელიც ამტკიცებს, რომ სან-პაულოს პოპულარული გუნდის მოებში, მეორე დღეს შრომისწაყოფიერება 12,8 პროცენტით იზრდება, ზოლო წავების შემდეგ — 15,8 პროცენტით იზრდება ავარიების რათდენობა, უბედური შემოზევეები და ეცემა შრომისნაყოფიერება.

ᲗᲐᲕᲒᲐᲜᲬᲘᲠᲣᲚᲘ ᲙᲝᲜᲡᲣᲚᲘ

ამ რამდენიმე წლის წინ, ბარსელონაში მყოფმა ბრაზილიის კონსულმა უპრეცენდენტო პროტესტს მიმართა, რითაც მთელი მსოფლიოს პრესა აალაპარაკა. საქმე შემდეგში იყო: ბრაზილიის გუნდის "ბოტაფოგოს" ფეხბურთელებმა ბარსელონაში თამაშის დროს მასპინძლებს ჩხუბი აუტეხეს და მინდორზე ცხვირ-პირი დაამტვრიეს; ესპანეთის პოლიციამ "ბოტაფოგოს" ყველა ფეხბურთელი დააპატიმრა. სტადიონზე მყოფი ბრაზილიის კონსული ლოჟიდან პირდაპირ ციხეში გამოცხადდა, უფროსს წარუდგა და დიპლომატიის ყოველგვარი წესის დაცვით, საზეიმოდ განუცხადა, რომ თავის თანამემამულე ყველა დაპატიმრებულ ფეხბურთელთან ერთად ისიც დაპატიმტებელად აფლის თავს. დაპლომატი ცახეში ამ საქმებ ესპანეთის ინუდაც მოუქენ აფრებულ დიპლომატიაში ატისასუქტელი სუნჟ უდიოდა. ადგილობრიგი, რელისუფლქ ბი იძულებულო გაზღნენ უკან დაები ათ და პატიცენშულ ქონცილოან ერ თად დაპატიმრებული ფებბურთელებეტ განენიქვისურულებინათ.

ᲣᲩᲕᲔᲣᲚᲝ ᲛᲐᲢᲩᲔᲑᲘ

ამბობენ, რომ 00 მილიონ ბრაზილიელს შორის არ არის არც ეროი აღამიანი, რომელსაც თავის სიცოცანლეში ერობელ მაინც არ დაერტავს ბურთისათვის ფენი, ანდა, უარეს შემთთისათვის ფენი, ანდა, უარეს შემთსეგი ერობელ მაინც არ ყოფილიკოლური მატჩი; მოთამაშეთა შორის აუდლაზე მერის გარეს გარეს ფინის აუდლაზე მერის გარეს გარეს ფინის აუდლაზე მერის — 64 წლისა აფო. ყველაზე უფროსი — 65 წლისა ამ მობეცებმა ენერგიულად ითამაშეს და შებიელის ფინიც მმა დამთავრეს.

მობუცების სპორტული მაჩვენებ. ლები მალე ვაბათილა მეორეა, ირანაკლებ უმვეულო შეგიბრება, რომელიც მდინარე ამაზინკის გუნგლებში შედგა; ინდილების გუნამ "გბავანტესმა" გამანადგურებელი ანგარშით — 15:0 მოუგო დელაქლაქის სტუდენტების ნაკრებს, რომელიც ამ რაიონში სამეცნიერო ექსპედიციით იუო ჩამოზული.

ამ მატჩამდე არც თუ ისე დიდი სნით ადრე, ინდიდლემმა ანგაროშით აქ! მოუვეს თვიანთ "სულიერ განმანაოლებლებს" — სასულიერო წოდების პირთ, რომლებიც ინდიელებს კათოლიკურ სარწმუნოებას უქადავებენ.

გარეკანის პირველ გვერდზე: მამისონის უღელტეხილზე. მეოთხე გვერდზე: ყირიმი. ნახატები აპოლონ ქუთათელაძისა.

მთავარი რედაქტორი გ. ნატრო შვილი.

სარედაქციო კოლეგია: გ. ბახტაძე, თ. გოგოლაძე (3/მგ. მდივანი), ს. დურმიშიძე, ლ. კალანდაძე, ვ. კიკნაძე, ა. კუსრაშვილი, დ. ნოდია (მხატვარი-რედაქტორი), მ. სააკაშვილი, ი. ტაბაღუა, უ. ჯაფარიძე.

ტექრედაქტორი დ. სეფიაშვილი. კორექტორი ტ. თაბორიძე.

რედაქციის მისაშართი: თბილისი, რუსთაველის პრ. № 42, III სართ. ტელ. —რედაქტორის—99-54-66, 3/3გ. მდივნის—99-82-69, განყოფილებების—99-28-42, 99-01-39რედაქციაში შემოხული მასალები აგტორებს არ უბრუნდებათ. ფესი 30 ქებ.

> გადაეცა ახაწყობად 9/II-70 წ. ბელმოწერილია დახაბეჭდად 24/II-70 წ. ქაღ. ზომა 70×1081/_გ. ფიზიკური ნაბეჭდი ფურც. 3. პირობით ნაბეჭდი ფურცელი 4,2, ტირაჟი 48.200. ზეკვ. № 437. უე 01966.

Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал "Дроша" (на грузниском языке) Издательство ЦК КП Грузни

რამდენი წლისა ხარ?

ფოტოეტიუღი გ. ზაქარაშვილისა.

